

ÅRSREDOVISNING

2016

Nämnden för
Statligt Stöd till Trossamfund

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	6
ÅRSREDOVISNING 2016	7
I Inledning	7
II Resultatredovisning	8
II:1 Frågor om statsbidrag	8
II:1:1 Fördelningsprinciper för bidraget.....	8
Organisationsbidrag	8
Verksamhetsbidrag.....	9
Teologisk utbildning	9
Andlig vård inom sjukvården	9
Projektbidrag	9
Beställningsbemyndigande för projektbidragen.....	9
Lokalbidrag	9
Etableringsbidrag	10
Särskilt utbildningsbidrag	10
Bidrag till arbetet med flyktingar.....	11
II:1:2 Bedömning av i vilken utsträckning bidragen uppfyller det mål som ställts upp för statens stöd till trossamfund	11
Organisationsbidrag	11
Verksamhetsbidrag.....	11
Andliga vården inom sjukvården	11
Bidrag till teologiska högskolorna	11
Projektbidrag	12
Lokalbidrag	12
Etableringsbidrag	12
Särskilt utbildningsbidrag	13
Bidrag till arbetet med flyktingar	13
II:1:3 Åtgärder vidtagna för att tillförsäkra att bidraget använts för avsett ändamål. 13	
Organisationsbidrag	13
Ny årlig statistik	14
Verksamhetsbidrag.....	14
Projektbidrag	14
II:2 Fortlöpande dialog med de bidragsberättigade trossamfunden om mål och förutsättningar för stödet	15
Materialdistribution 2016.....	16
Ungefärlig fördelning av beställare av material 2016.....	17
II:3 Protokollförda sammanträden.....	17
II:4 Trossamfundens roll i krisberedskapssamordning	17
Arbetsmodeller lokalt	17
Arbete regional nivå	18
Arbete i händelser och kriser.....	18
Trossamfunden som krisstödsresurs.....	18
Trossamfundens förebyggande arbete.....	18
Trossamfundens egen krisberedskap.....	18
Trossamfundens arbete med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism 18	
Medverkan i råd, utbildningar och seminarier	19
II:5 Remissyttranden	19
II:6 Kontakter med andra myndigheter och organisationer	20
Konferenser och representation	21

Muslimska familjedagarna i Älvsjö	21
MR-dagarna i Malmö.....	21
Almedalen	21
Deltagande i organiserade grupper	21
II:7 Jämställdhets-, mångfalds-, barn- och internationellt perspektiv.....	22
Kansliets studieresa till östra USA.....	23
II:8 Utredningar och publikationer.....	24
Sufism i Sverige – En lägersrapport från Stockholm, Göteborg och Malmö	24
SST:s årsbok 2016.....	24
Ny folder	25
Contribution to the Contributors of Society	25
II:9 SST:s regeringsuppdrag	25
Värna demokratin.....	25
Ledarskap och demokrati	25
Delaktig, stark och synlig.....	26
II:10 Kurser, utbildningar och kompetensutveckling.....	27
Kompetensutvecklingskurs för ledare inom trossamfunden samt föreningsteknik och föreningsjuridik.....	27
Kompetensutvecklingskurs för ledare inom trossamfunden.....	27
Föreningsteknik och föreningsjuridik	27
Samarbete med FOI	28
II:11 Fördelning av bidragen.....	29
Fördelning av bidrag för år 2016	29
Fördelning av utbetalda bidrag	30
Beställningsbemyndigande	30
II:11:1 Organisationsbidrag	30
Av nämnden <u>beslutad</u> fördelning av organisationsbidrag mellan trossamfunden och per bidragsgrundande person (betjänad)	30
Antal församlingar inom respektive trossamfund som fått organisationsbidrag.....	32
II:11:2 Verksamhetsbidrag.....	34
II:11:2.1 Teologisk utbildning	34
II:11:2.2 Andlig vård inom sjukvården.....	35
Utbetalade bidrag för andlig vård inom sjukvården.....	35
Tjänster.....	36
Utbildning.....	36
Bidraget till andlig vård inom sjukvården.....	37
II:11:3 Projektbidrag	37
II:11:3:1 Lokalbidrag	37
Av nämnden <u>beslutad</u> fördelning av lokalbidrag samt bidrag till anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning samt till säkerhetshöjande åtgärder och säkerhetspersonal.....	38
Utestående åtaganden.....	40
II:11:3:2 Etableringsbidrag	41
Beviljade etableringsbidrag.....	41
Utbetalning av etableringsbidrag	42
Utestående åtaganden.....	42
II:11:3:3 Särskilt utbildningsbidrag	43
Fördelning av särskilt utbildningsbidrag.....	43
Utbetalning av särskilt utbildningsbidrag	43
Utestående åtaganden.....	43

II:12 Bidrag till arbete med flyktingar	44
II:13 Förvaltningskostnader	45
Kompetensförsörjning.....	45
III Finansiell redovisning	46
III:1 RESULTATRÄKNING.....	46
III:2 BALANSRÄKNING	47
III:3 ANSLAGSREDOVISNING	48
III:4 BESTÄLLNINGSBEMYNDIGANDE	49
III:5 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER.....	50
III:6 SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER.....	58
INTYGANDE	59
<i>Bilaga 1</i> Utbetalda statsbidrag år 2016	60

FÖRORD

I regleringsbrevet för år 2017 står det, vilket är nytt: ”Myndigheten ska i sin årsredovisning tydliggöra hur myndigheten i stort har bidragit till att främja religionsfriheten i Sverige.” Det är alltså något som gäller för nästa års årsredovisning.

Att SST, som den myndighet som har att särskilt stödja, föra dialog med och fördela statsbidrag till den del av civilsamhället som trossamfunden utgör, får detta i sitt regleringsbrev är i sig naturligt. Likaså att SST också har i uppgift att stödja, föra dialog med och hjälpa andra myndigheter och kommuner att samverka med och ha kunskap om trossamfunden i vårt land.

Egentligen borde detta om religionsfrihet stå i alla myndigheters regleringsbrev. Religionsfriheten är en del av vår grundlag och myndigheters uppgift är att slå vakt om den. Gäller också riksdag och regering. Till detta kommer att religionsfriheten är den enda av våra grundlagsfästa friheter som är absolut. Vad detta betyder är något som jag inte ska gå in på här för annars blir det ett förord som är längre än själva årsberättelsen.

När det gäller det ekonomiska stöd SST förmedlar står det i Lagen om stöd till trossamfund (SFS:1999:932) att ”Stödet skall bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg (§2)”. Alltså underlätta för att de som bor i Sverige ska kunna både få uttrycka sin religiösa tro, utveckla sin religiositet och få stöd när livet ter sig motsägelsefullt och ifrågasatt.

Under året som gått har två särskilda uppdrag som rör religionsfrihet visat sig mer och mer nödvändiga. Det har varit dels att förmedla bidrag till säkerhetshöjande åtgärder för religiösa lokaler och dels att förmedla statsbidrag till att stärka trossamfundens arbete med flyktingmottagande. Det ena för att skydda människor när de utöver sin religionsfrihet och det andra för att stödja trossamfunden när det skapar trygga miljöer och ger stöd till de som hoppas hitta en trygg plats i Sverige.

SST har även under året fått fler uppdrag som rör arbetet att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Flera myndigheter har också fått i uppdrag att samverka med SST i dessa frågor. Detta handlar också bland annat om religionsfrihet. Stödja de goda krafterna och hitta samverkan mellan trossamfund och kommuner/myndigheter. Värna rätten att inte tvingas till religion eller att inte ha någon alls och inte missbruka religion till olagliga handlingar och förtryck.

I ett av våra politiska partiers partiprogram stod det år 1897: ”religionen förklaras för privatsak”. Tur att den tiden är förbi.

Stockholm i februari 2017

Åke Göransson
Generalsekreterare

NÄMNDEN FÖR STATLIGT STÖD TILL TROSSAMFUND (SST)

ÅRSREDOVISNING 2016

I Inledning

Nämnden för statligt stöd till trossamfund, SST, har sedan budgetåret 1971/72 – den första tiden under namnet Sveriges frikyrkoråds samarbetsnämnd och därefter Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund – haft till uppgift att fördela statliga bidrag till vissa trossamfund.

I och med förändringen av relationerna mellan staten och trossamfunden fr.o.m. år 2000 ändrades även bidragen och formen för SST:s arbete. Verksamheten regleras nu i lagen om stöd till trossamfund (SFS 1999:932) och förordningen om statsbidrag till trossamfund (SFS 1999:974), samt förordningen med instruktion för SST (SFS 2007:1192).

Enligt nämndens instruktion och andra dokument från regeringen kan SST:s verksamhet delas in i 5 uppgifter:

- Fördela statsbidrag och ha en fortlöpande dialog med bidragsberättigade trossamfund om förutsättningarna för stödet.
- Handlägga frågor som rör trossamfundens roll i krisberedskapssamordning.
- Ge allmänt stöd till trossamfund, särskilt de som nyligen etablerat sig i landet.
- Vara ett dialogforum för trossamfunden kring frågor som rör värderingar, respekt och tolerans.
- Vara expert i allmänna religions- och trossamfundsfrågor och samverka med andra myndigheter och organisationer i frågor som rör trossamfunden.

Nämnden för statligt stöd till trossamfund består av nio ledamöter och lika många ersättare. I anslutning till nämnden finns ett råd för samråd mellan nämnden och trossamfunden i frågor som rör nämndens arbete. Rådet består av representanter för de trossamfund och samverkansorgan som är berättigade till statsbidrag. Rådet skall även till regeringen nominera ledamöter och ersättare till nämnden.

För de flesta av bidragen finns beredningsgrupper med uppgift att föreslå fördelning av respektive bidrag som sedan beslutas av nämnden. I anslutning till SST finns tre samverkansorgan; Islamiska Samarbetsrådet (ISR), Ortodoxa och österländska kyrkans ekonomiska råd (OÖKER) och Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd (SBS).

SST:s kansli är förlagt till Ekumeniska centret vid Alviks Torg i Bromma. I centret, som har ca 250 arbetsplatser, finns, förutom SST, 12 ekumeniska organisationer, samt bland andra, Ekumeniakyrkans och Pingsts centrala kanslier.

SST har under året fördelat Statsbidrag till 67 trossamfund med drygt 795.000 (2015) bidragsgrundande personer. Av totalt cirka 2.500 församlingar från dessa har cirka 945 fått bidrag. Likaså tilldelas de danska-, norska- och isländska kyrkorna ett bidrag för sina verksamheter.

II Resultatredovisning

II:1 Frågor om statsbidrag

Nämndens huvudsakliga uppgift är att pröva frågor om statsbidrag utifrån lagen om trossamfund, SFS 1998:1593, lagen om stöd till trossamfund, SFS 1999:932, förordningen om statsbidrag till trossamfund, SFS 1999:974 och SST:s tillämpningsföreskrifter för bidragen. I SFS 1999:932 står:

§2 Stödet skall bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

§3 Statsbidrag får lämnas endast till ett trossamfund som bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, är stabilt och har egen livskraft.

Regeringen beslutar om vilka trossamfund som kan få stöd och förtecknar dem i förordningen om statsbidrag. SST fördelar organisationsbidrag, verksamhetsbidrag samt projektbidrag enligt förordningen. Regeringen anger i propositionen Staten och trossamfunden – Stöd, medverkan inom totalförsvaret, m.m. (prop 1998/99:124) att en betydande del av statsbidraget skall kunna lämnas till trossamfunden som *organisationsbidrag* där staten inte skall påverka trossamfundens egna prioriteringar. Den huvudsakliga statliga styrningen för denna bidragstyp sker vid valet av trossamfund. Det finns emellertid verksamheter som trossamfund bedriver där staten vill sätta in särskilda stödåtgärder. Här kan staten ge *verksamhetsbidrag* och när staten står för en betydande del av finansieringen finns det större skäl för staten att styra. Verksamhetsbidrag ges idag till andlig vård inom sjukvården och till teologisk utbildning som anordnas av ett antal uppräknade utbildningsinstitutioner.

Projektbidragen omfattar lokalbidrag, etableringsbidrag och bidrag till utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige. Sedan år 2015 inkluderas även bidrag till säkerhetshöjande åtgärder inom lokalbidraget. Våren 2016 tillkom möjligheten att inom säkerhetsåtgärder för fastighet söka visst bidrag för utbildade vakter för speciella tillfällen. Utmärkande för projekten är att de omfattar verksamhet som har en tydlig period för genomförandet.

II:1:1 Fördelningsprinciper för bidraget

I regleringsbrevet anges lägsta belopp för verksamhets- och projektbidrag. SST har i huvudsak följt regleringsbrevet så att, enligt intentionerna med bidragsgivningen, den allra största delen av bidraget fördelas som organisationsbidrag. Anledningen är att kunna fullfölja verksamheter och projekt på samma nivå som tidigare. Regelverket för bidragen finns i SST:s tillämpningsföreskrifter.

Organisationsbidrag

Organisationsbidraget fördelas som grundbidrag och rörligt bidrag. Enligt SST:s tillämpningsföreskrifter skall grundbidraget till respektive trossamfund utgöra 70% av föregående års bidrag. Det rörliga bidraget beräknas sedan efter antalet bidragsgrundande personer – betjänade i trossamfundet, vilket innebär medlemmar och registrerade regelbundna deltagare. Fördelningen av det rörliga bidraget har gjorts enligt den statistik över betjänade för 2014 som fastställdes av SST i november 2015, vilken ligger till grund för bidragsfördelningen för år 2016.

Trossamfunden tillämpar olika principer vid fördelningen organisationsbidraget. Inom vissa av trossamfunden får samtliga församlingar bidrag. Inom andra gör trossamfundet en prövning av bidragsansökan. I tabeller under del II:1:1 redovisas dels antalet församlingar som fått organisationsbidrag, dels antalet församlingar inom trossamfundet. De nordiska kyrkorna (danska,

norska och isländska) får fr.o.m. år 2000 bidrag genom SST. Någon redovisning av statistik över betjänade föreligger inte från dessa kyrkor.

Verksamhetsbidrag

Verksamhetsbidrag får lämnas för teologisk utbildning och för andlig vård inom sjukvården.

Teologisk utbildning

Bidraget för teologisk utbildning fördelas enligt schablon med ett fastställt belopp per utbildningsinstitution. De delar av utbildningen som erhåller statsbidrag som högskola eller folkhögskola ligger ej till grund för fördelningen av bidraget från SST. År 2016 fördelades ett extra bidrag av 200 000 kr till Teologiska Högskolan i Bromma till utbildningen för ortodoxa präster.

Andlig vård inom sjukvården

Huvuddelen av bidraget till den andliga vården i sjukvården fördelas som kostnadsbidrag till tjänster. Det möjliggör anställning av 57 lokala sjukhuspastorer/präster/diakoner och ordenssystrar inom den del av Sjukhuskyrkan som de bidragsberättigade trossamfunden ansvarar för. Den muslimska delen är under uppbyggnad. Under år 2016 genomfördes en viss omprioritering vilket innebar att en koordinatörstjänst avslutades vid halvårsskiftet 2016. Istället omformades två koordinatörstjänster på 25 % av heltid till sjukhusimamtjänster på 50 % av heltid. Vid utgången av år 2016 fanns därmed 8 koordinatörstjänster på vardera 25 % av heltid och tre sjukhusimamtjänster på vardera 50 % av heltid. Den sammanlagda sysselsättningsgraden har därmed ökat något. Den buddhistiska andliga vården i sjukvården uppbär bidrag till två koordinatörstjänster på vardera 40 % av heltid.

Projektbidrag

Projektbidrag får lämnas som lokalbidrag för byggnation, bidrag för anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning, säkerhetshöjande åtgärder, etableringsbidrag och som särskilt utbildningsbidrag för funktionärer inom trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige. Bidraget fördelas bl.a. utifrån i ansökan redovisade kostnader vilka skall styrkas vid slutredovisningen av bidraget. Utbetalning av bidrag sker efter godkänd redovisning.

Beställningsbemyndigande för projektbidragen

Ett bestående problem har under åren varit disponeringen av beviljade projektbidrag från år till år. I Regleringsbrev 2016-06-30 (Ku2016/01622/LS (delvis)), finansiella villkor 4.3.5. ges nu beställningsbemyndigande för utgiftsområde 17, anslag 9:2. Detta bemyndigande gavs alltså inte från början av budgetåret och har därför, enligt möjligaste mån, brukats för de beslut där så kan, för år 2017. Vid våra samtal med Kulturdepartementet vid införandet påpekades också svårigheten med att inkorporera en sådan modell i redan pågående projekt. SST kommer därför först under år 2017 kunna fullt ut nyttja denna möjlighet.

Lokalbidrag

Under mitten av 1990-talet var anslaget i storleksordningen 13.000.000 kr. Anslaget var från 1997 och framåt mer begränsat än tidigare med anslag endast i storleksordningen 2.000.000 kr. Från år 2013 anslogs åter igen bidrag som tillåter bidrag för anskaffning samt genomgripande upprustning. Bidrag ges också till viss anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning som t.ex. hissanläggningar, ändring av entréer och trösklar, ramper, toaletter, markeringsanordningar för synskadade samt hörselslingor. Under år 2016 lät Nämnden för statligt stöd till trossamfund inte utlysa nya medel till lokalbidrag för anskaffning samt genomgripande upprustning, ej heller för anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning. Orsaken till detta var att det fortfarande

fanns ett stort antal ansökningar från år 2015 där man på grund av medelsbrist inte kunnat beviljat bidrag under samma år.

Under år 2015 tillkom en tredje typ av lokalbidrag, nämligen möjligheten att äska medel för säkerhetshöjande åtgärder. I Regleringsbrev beslutat 2015-12-17 (Ku2015/00085/D, Ku2015/02965/LS (delvis)) framgick att vid fördelningen av anslaget för år 2016 skulle minst 10.000.000 av de 23.000.000 som skulle fördelas till projektbidrag användas för säkerhetshöjande åtgärder. I ändring av regleringsbrev 2016-11-24 (Ku2016/02631/D) ändrades skrivningen enligt lydelsen: ”Av Projektbidraget får 8.000.000 gå till säkerhetshöjande åtgärder”. Av medlen kan högst 700.000 kr användas till utbildningsinsatser för trossamfundens säkerhetsarbete. Nämnden lät utlysa bidrag till säkerhetshöjande åtgärder två gånger, vår och höst, under år 2016.

Vid utlysningen av medel till säkerhetshöjande åtgärder under våren 2016 gjordes även ett försök att utlysa visst bidrag till insatser av säkerhetspersonal. Av de fåtal ansökningar som inkom rymdes endast ett fåtal inom bidragets ramar. Några andra hade till exempel sökt för ordningsvakter och inte säkerhetsvakter vars arbetet innebär en nivå som ska stävja försök till t.ex. våldsbejakande handlingar.

Ett bestående problem ha under åren varit disponeringen av beviljade lokalbidrag från år till år. Bidrag har, till och med år 2016, betalas ut först när minst 80% av det beviljade beloppet redovisas som förbrukat. Det var, å andra sidan, inte heller rimligt att betala ut bidragsmedel innan byggnationen eller utrustningen har kommit igång. Enligt SST:s regler har en församling rätt att disponera bidraget i upp till två år (medel till säkerhetshöjande åtgärder endast ett år) efter nämndens beslut. Denna konstruktion gör att det medel som nämnden beviljat ett visst år ibland inte rekvireras förrän ett eller två budgetår senare. Att korta ner tiden för projekten har heller inte kunnat anses rimligt med tanke på att medlen skulle bekosta strukturella förändringar som tar tid att genomföras. Endast tre procent av tidigare års anslag har varit möjligt att spara över budgetårsgränsen. Teoretiskt sett betyder det att de medel som nämnden beviljat för året, men ännu inte kunnat betala ut eftersom byggnationen inte är tillräckligt klar, har i princip tagits tillbaka. Med hänvisning till ovan gällande beställningsbemyndigande i regeringsbeslutet nämnt ovan kan detta numera regleras enligt denna fördelningsmodell.

I årsredovisningen redovisas dels de belopp nämnden beviljat för året samt, i annan tabell, redovisar de medel som betalats ut. Summorna i den andra tabellen består alltså i princip av medel som kan vara beviljade så tidigt som två år tidigare.

Etableringsbidrag

Etableringsbidrag får ges under högst tre år till ett trossamfund, församling som huvudsakligen betjänar till landet invandrade trosbekännare för att bygga upp en central eller lokal verksamhet. Med hänvisning till ovan gällande beställningsbemyndigande i regeringsbeslutet nämnt ovan kan detta numera regleras enligt denna fördelningsmodell.

Särskilt utbildningsbidrag

Särskilt utbildningsbidrag får lämnas för utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige.

Vägledande för bidragets storlek är principerna för fördelning av verksamhetsbidrag till de teologiska institutionerna. SST kan också anordna kurser för funktionärer inom de trossamfund som kan få del av det särskilda utbildningsbidraget. Med hänvisning till ovan gällande beställningsbemyndigande i regeringsbeslutet nämnt ovan kan detta numera regleras enligt denna fördelningsmodell.

Bidrag till arbetet med flyktingar

Enligt Regeringsbeslut post 13.6, 2016-11-24, Insatser för ideella sektorn, utgiftsområde 17 uppdrogs åt SST att dela ut 2.500.000 kronor till ett urval av de statsbidragsberättigade trossamfundet med syfte att stärka trossamfundens kapacitet i pågående insatser för asylsökande flyktingar. Medlen fördelades i särskild ordning och utbetalades innan årets slut. 150.000 kr anslogs till administration och har lagts som anslagssparande för år 2017. Därutöver har också de 250.000 kr som anslagits år 2015, vilka ingick anslagssparandet för år 2016 förbrukats för den rapportbok som speglar ett antal av de tillämpningar och projekt som de lokala församlingarna bedrev. Redovisning av årets arbete återfinns på sid 44 och även i det finansiella underlaget sist i årsredovisningen.

II:1:2 Bedömning av i vilken utsträckning bidragen uppfyller det mål som ställts upp för statens stöd till trossamfund

I samband med relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan vid sekelskiftet gjordes omfattande arbeten kring mål och förutsättningar för stöd till trossamfundet. Grundläggande för stödet är att det skall bidra till att ge förutsättningar för en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet. En utredning gällande översyn av statens stöd till trossamfund (direktiv 2016:62) påbörjades under år 2016. Utredningen skall slutredovisas senast den 15 mars 2018. SST:s handläggare för statsbidragsfrågor är del av utredningens expertgrupp. Nedanstående redovisning gäller enligt de kriterier som gäller och tar inte hänsyn till eventuella delbetänkanden utredningen kan ha lämnat under året.

Organisationsbidrag

Regeringen konstaterar att organisationsbidraget inte passar för resultatstyrning vilket gör att en bedömning av organisationsbidraget bör göras i särskild ordning. Främst sker detta genom regeringens beslut om till vilka trossamfund som bidrag får lämnas. Antalet trossamfund som ansöker om, samt beviljas, rätten till statsbidrag ökar. Under år 2016 tillkom Alevitiska Riksförbundet samt, som delar av samarbetsorganet OÖKER, Antiokiska- ortodoxa kyrkan samt Ryska ortodoxa kyrkan, Moskvapatriarkatet. Båda de sistnämnda trossamfundet hade tidigare beviljats Etableringsbidrag. Fler trossamfund har närmat sig SST med frågor om möjligheten att söka. Att fler trossamfund, speciellt med stor procent invandrarbakgrund, söker statsbidrag är glädjande och kan även tolkas som att starkare rötter vad gäller dess tro och religion har etablerats i landet. Men konsekvensen av detta gör också att inte bara organisationsbidraget, utan alla bidrag som finns att tillgå för de statsbidragsberättigade trossamfundet, får fler ansökningar och delarna per betjänad blir procentuellt lägre.

Verksamhetsbidrag

Andliga vården inom sjukvården

Angående verksamhetsbidrag har SST i budgetunderlaget poängterat den andliga vården inom sjukvården. Behovet av en breddning av verksamheten för de trossamfund som huvudsakligen betjänar invandrare har aktualiserats. Under de senaste åren har tjänster funnits även inom Romersk-katolska kyrkan, ortodoxa och österländska kyrkorna, inom muslimska församlingar och de buddistiska trossamfundet.

Bidrag till teologiska högskolorna

Enligt SST:s förordning ska bidrag till teologiska högskolor fördelas. Sedan några år tillbaka görs detta via en schablon över antalet utbildningsplatser. Endast fyra av de beviljade högskolorna bedri-

ver numera bidragsberättigade delar av sin utbildning. Under år 2016 beviljades ett förstärkt bidrag till Teologiska Högskolan i Bromma, Stockholm för den planerade utbildningen av ortodoxa präster.

Projektbidrag

Lokalbidrag

Lokalbidraget har under året bestått av fyra olika deltyper:

1. Lokalbidrag för byggnation, genomgripande upprustning eller förvärv av fastighet,
2. Lokalbidrag för anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning,
3. Bidrag till säkerhetshöjande åtgärder för fastighet och
4. Bidrag till säkerhetspersonal.

1 och 2: Lokalbidrag för byggnation, genomgripande upprustning eller förvärv av fastighet, samt Lokalbidrag för anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning utlystes inte under år 2016. Den mängd goda ansökningar som kvarstod, till största delen på grund av att medel inte fanns att bevilja fler bidrag, var många. SST:s nämnd beslöt därför i slutet av år 2015 att i första hand låta stödja de ansökningar som kvarstod. Under år 2016 har många församlingar från nästan alla trossamfund varit i kontakt med SST inför utlysningen under år 2017. Det råder ingen tveksamhet om att alla trossamfund och väldigt många av deras församlingar är beroende av stöd i sina mål om att få en egen och väl fungerande lokal för sina församlingar och för alla den sociala verksamhet de utför.

3: Bidrag till säkerhetshöjande åtgärder utlystes två gånger under året. Ärendena är belagda med sekretess. De flesta ansökningarna kommer från muslimska samt ortodoxa och österländska församlingar. Spridningen av ansökningar är relativt jämn över landet. SST har också erbjudit utbildning i säkerhetshöjande åtgärder på nationell-, regional- och lokal nivå på ett antal platser. Detta har gett en fördjupning i åtagandet av förstärkningen för trossamfunden i syftet med bidraget. Det är dock inte helt problemfritt att fördela dessa medel till berörda trossamfund. Många söker självklart medel till t.ex. kamerainstallation. Vid fler Länsstyrelser i landet kan misstänkas att ansökningarna från berörda församlingar och trossamfund inte har behandlats med det allvar som ligger bakom behovet av församlingarnas ansökningar. För att kunna få del av medel till säkerhetshöjande åtgärder förklarar berörda församlingar sin situation för SST. Olika typer av intyg, polisanmälningar med mera bifogas. Om ansökan inte till fullo styrker att det är fråga om fara för liv bifalls inte ansökningarna. Trots detta behandlas inte alla ansökningar till Länsstyrelserna med den dignitet de borde ha. Ett antal församlingar har avrått söka tillstånd, andra förvägrats för att man inte anser situationen bevisligen så svår. Detta händer parallellt med att bl.a. Regeringens samordnare mot våldsbejakande extremism aktivt arbetar för att från Regeringens sida dels genom samordning och dels genom detta bidrag menar det motsatta. Huruvida denna del av bidraget därför uppfyller sina mål eller inte rör därför inte till fullo SST eller mottagarna över.

4. Under året gjorde SST:s nämnd ett avsteg från tillämpningsföreskrifterna genom att utlysa bidrag till säkerhetspersonal. Ärendena är belagda med sekretess. Arton ansökningar inkom. Bland dessa fanns ett stort antal som inte kunde rymmas inom bidragets art eftersom ansökan gällde ordningsvakter, inte utbildad säkerhetspersonal. Bland de som beviljats har bidraget varit till stor hjälp gällande församlingarnas upplevda trygghet.

Etableringsbidrag

Etableringsbidrag får ges under högst tre år till en församling inom ett trossamfund som huvudsakligen betjänar till landet invandrade trosbekännare, för att bygga upp en central eller lokal verksam-

het. Flertalet av de församlingar som får del av etableringsbidrag mellan 1 och 3 år kan sedan få organisationsbidrag.

Särskilt utbildningsbidrag

Särskilt utbildningsbidrag får lämnas för utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige. Vissa av SST anordnade kurser med denna målsättning ryms också inom bidraget. Bidraget är av vikt för ett antal av de nyetablerade trossamfundet och söks till största delen också av dem.

Bidrag till arbetet med flyktingar

Under år 2015 anslog regeringen 10 miljoner kronor för arbetet med flyktingar. Utifrån den delredovisning av dessa medel som lämnades 15 april 2016 kan man klart konstatera att medlen har nått sitt syfte. Som del av redovisningen av dessa medel har journalisten Tove Palén på uppdrag av SST sammanställt en reportagebok kallad *Trossamfundet och flyktingarna* vilken kommer ut i början av år 2017. SST:s slutredovisning av denna bidragsomgång lämnas till Regeringskansliet den 2 maj 2017.

För samma insats anslog Regeringen 2.500.000 kr år 2016. Mottagande trossamfund kommer att till SST redovisa sina genomförda och planerade insatser utifrån mottagna medel senast 24 november 2017. SST slutredovisar i samlad rapport till Regeringskansliet senast den 31 januari 2018.

II:1:3 Åtgärder vidtagna för att tillförsäkra att bidraget använts för avsett ändamål

SST kan kontrollera att bidrag använts till avsett ändamål enligt förordningen om statsbidrag till trossamfund, SFS 1999:974, 19 - 20 § och tillämpningsföreskrifterna för statsbidrag till trossamfund. Besluten om bidragens fördelning tas av SST:s nämnd. Nämnden består av nio av Regeringen utsedda ledamöter. För var och en av ledamöterna finns en personlig ersättare. Nämnden har under år 2016 sammanträtt fyra gånger.

Varje år väljer också SST ut ett geografiskt område för att där besöka så många som möjligt av de församlingar tillhörande trossamfund som får del av statsbidraget. År 2016 valdes Borlänge ut för dessa besök. Under tre dagar besökte generalsekreteraren och handläggaren för statsbidragsfördelningen sju församlingar tillhörandes Equmeniakyrkan, Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, Pingst, Alevistiska Riksförbundet, Sveriges Muslimska Förbund, Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd samt Evangeliska Frikyrkan. Dessutom träffade man Svenska kyrkan samt Borlänge kommun. Det lokala arbete som utfördes där av trossamfundet enskilt och tillsammans gav klara besked vad gällde hur församlingarna i sitt arbete fick betydande stöd av de bidrag SST fördelar. Detta gäller självklart Organisationsbidraget men också i mycket t.ex. det stöd som kan ges för genomgripande upprustning samt anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning. Religionsfrihet betyder inte bara alla rätt att få praktisera sin religion men också att kunna tillgodose behoven för de som har speciella fysiska behov för att kunna delta i sådan verksamhet.

Organisationsbidrag

Från och med år 2015 har SST, med undantag för de muslimska församlingarna, behandlat fördelningsprincipen av organisationsbidraget genom samma modell för alla trossamfund. Enligt Regeringens principer för rätten till ett statsbidragsberättigat trossamfund ingår att ha en stark och väl utvecklad administration. Att låta fördela organisationsbidraget på samma sätt för nästan alla berättigade trossamfund är ett led i den processen. SST kontrollerar trossamfundets fördelning av bidraget inför SST:s beslut om att fastställa bidragsfördelningen som sker under hösten. SST kan

därutöver kontrollera de uppgifter som ligger till grund för bidragsansökan mera ingående t.ex. vid besök i församlingar.

Ny årlig statistik

Under åren 2012 – 2015 har de statsbidragsberättigade trossamfunden och riksorganisationerna genomfört ett arbete med att se över och uppdatera sina medlemsregister i enlighet med SST:s anvisningar. Detta utifrån ett påpekande från Riksrevisionen år 2011. En dialog mellan SST och Riksrevisionen kring detta påbörjades dock redan år 2008. Under år 2016 redovisade därför alla trossamfund, inklusive de nordiska kyrkorna, statistik insamlad enligt SST:s regler. Den statistiken ligger till grund för fördelningen av Organisationsbidraget för år 2017. Eftersom religionsfriheten i Sverige inte tillåter registrering av trostillhörighet, samtidigt som att till myndighet inkomna handlingar är allmän bör trossamfunden inte skicka in medlemslistor eller registerkopior. För att kvalitetssäkra det material som tagits fram under år 2015 genomförde därför tre personer från SST:s kansli besök hos drygt tio olika trossamfund. Vid dessa besök begärde kansliets personal att få ta del av de sammanställningar av medlemsregister samt register över personer som räknats som att ha regelbundet deltagit i hos trossamfundet organiserad verksamhet. Registren fanns att tillgå i t.ex. dopböcker, digitala dataregister och kyrkböcker. Hos några av trossamfunden begärde SST att vissa siffror igen skulle kontrolleras, vilket gjordes. Den statistik över år 2015 som sammanställdes år 2016 ger därför en mycket säkrare bild över tillhörighet i de olika trossamfunden.

Verksamhetsbidrag

Kontrollen av att bidraget används för avsett ändamål sker främst vid rapporteringen av hur bidraget använts och i samband med fördelningen av bidraget för kommande år. Beredningsgrupperna för bidragen har en beredande uppgift och beslut om godkännande av redovisningarna tas i nämnden.

Projektbidrag

Kontrollen av att projektbidragen använts för avsett ändamål sker främst vid rapporteringen av projekten. Bidragen kan även kontrolleras vid kansliets besök i församlingar, likt de som gjorts i Borlänge enligt redogörelsen ovan.

Lokalbidraget är preliminärt tills en slutredovisning godkänts. Innan SST påbörjar arbetet med att granska ansökningarna skickas kopior av ansökningarna för att godkännas av den centralorganisation som de olika respektive ansökande församlingarna är del av. Ansökningarna granskas sedan av SST:s handläggare, och i samråd med byggnadsexpert granskas insända bilagor såsom planritningar och arbetsplaner för de byggnationer eller anpassningar, för vilka bidrag söks. Begäran om komplettering skickas till ansökande om t.ex. bilagor såsom bygglov eller behövliga tillstånd inte bifogats. Material analyseras också vid behov i samråd med t.ex. berörda kommuner eller Boverket.

De olika bidrag som innefattas under lokalbidraget slutredovisas vanligtvis genom att en slutredovisningsblankett fylls i med de uppgifter som krävs och sedan intygas av bland andra församlingens revisorer. Under år 2016 genomfördes en fördjupad redovisning gällande alla lokalbidrag som slutredovisades under tiden 1 januari till och med 31 mars 2016. För dessa redovisningar begärdes full dokumentation, inklusive faktura kopior, kvitton m.m. in till SST. Alla församlingar som anmodades inkomma gjorde så och med fullt acceptabla redovisningar. I ett fall gjorde ett undantag från att skicka in alla kopior och istället endast digitala redovisningsunderlag som täckte hela byggnationen begärdes. Det gällde en stor byggnad så det samlade redovisningsmaterialet, vilket sammanställt kom till mer än fem pärmor, fanns också för kontroll för SST:s personal när så önskades.

Etableringsbidrag och *särskilt utbildningsbidrag* utbetalas först sedan redovisade kostnader för projektet godkänts.

II:2 Fortlöpande dialog med de bidragsberättigade trossamfunden om mål och förutsättningar för stödet

Enligt SST:s instruktion ska det finnas ett råd för samråd mellan nämnden och trossamfunden. Rådet består av representanter för de bidragsmottagande trossamfunden. Nämnden utses av regeringen på förslag av de i rådet representerade trossamfunden så att nämnden består av ledamöter från trossamfunden. Nämnden har under 2016 haft 4 sammanträden.

Rådet har sammanträtt vid två tillfällen under året. Den 19 april samlades Rådet i Fittja moskén för visning. Departementssekreterare Kent Eriksson deltog. Efter lunch fortsatte dagen med sammanträde på Mångkulturellt centrum (MKC) i Fittja. MKC presenterades och en visning av utställningen ”Internationell psykos” genomfördes, åtföljt av föredraget *Den hållbara staden*.

Vid det andra tillfället, den 14 november, sammanträdde rådet på Scandic hotell i Bromma, strax intill SST:s lokaler. Utöver sammanträdet gavs följande inslag; Handläggaren Lotta Nyman och Stefan Anering, biträdande enhetschef, från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, MSB berättade om sitt arbete på myndigheten. Huvudsekreteraren för *Översyn av statens stöd till trossamfund*, Daniel Lindvall, berättade om det planerade arbetet.

Från samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism deltog Amir Rostami och Adel El Sayed med en redovisning av deras arbete.

Departementssekreterare Kent Eriksson från Kulturdepartementet, berättade om hur arbetet med SST:s nya organisation framskrider. Slutligen berättade Örjan Wallin, SST, om myndighetens krishanteringsarbete. Dagen avslutades med gemensam middag på restaurang Sjöpaviljongen

I anslutning till SST finns tre samverkansorgan, Ortodoxa och österländska kyrkans ekonomiska råd (OÖKER), Islamiska Samarbetsrådet (ISR) samt Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd (SBS). För Ortodoxa och österländska kyrkans ekonomiska råd (OÖKER) samt Islamiska Samarbetsrådet (ISR) ställs vissa kansliresurser till förfogande från SST. SST:s generalsekreterare, handläggaren för statsbidrag och handläggaren för kontakt med ortodoxa och österländska trossamfund deltar i samverkansorganens protokollförda möten. OÖKER har sammanträtt två gånger under 2016 och ISR fyra gånger. ISR omfattade under 2016 sex nationella islamiska riksorganisationer. Under år 2016 beslöts att från år 2017 låta ytterligare en islamisk riksorganisation ingå, Islamiska Fatwabyrån i Sverige. OÖKER omfattade 17 olika trossamfund. Vad gäller SBS så har handläggaren för statsbidragsfrågor under året deltagit i ett av deras protokollförda möten. SST bistår inte detta råd med något kanslistöd men prioriterar deltagande vid minst ett sammanträde per år.

SST har sedan våren 2012 en särskild handläggare för kontakt med muslimska och ortodoxa och österländska trossamfund. Detta möjliggör för myndigheten att ha en tätare kontakt med ovanstående samverkansorgan och deras församlingar på olika orter. Handläggaren har under året träffat representanter för alla trossamfund inom ISR och OÖKER, samt besökt församlingar runtom i Sverige. Vid flera tillfällen har handläggaren närvarat vid årsmöten för olika samfund för att berätta om vad SST är och gör.

Kansliet mottar ett stort antal förfrågningar via telefonsamtal, e-postmeddelanden och besök till kansliet. Detta gäller bl.a. information till trossamfundens personal eller förtroendevalda, allmänheten, skolor, forskare, kommuner, landsting, andra myndigheter och media. Frågorna är mycket

varierande, men man vill t.ex. veta mer om SST eller något trossamfund, speciell typ av bidrag eller övergripande frågor som varför det finns ett statligt bidrag till trossamfund. En del nyhetsbyråer abonnerar på alla nämndens protokoll och de, samt andra, begär tidvis ut diarieförda ärenden. Beställningar av allt det material och alla de böcker som SST ger ut expedieras skyndsamt och skickas ut i enstaka uppsättningar eller exemplar till t.ex. enskilda men ofta också i mindre klassuppsättningar till skolor. En normalvecka innehåller sammanlagt ungefär 10 besök med trossamfunden och deras församlingar varav ungefär 75% utanför SST:s lokaler med trossamfunden genom besök på SST:s kansli.

Materialdistribution 2016

Vid de presentationer och deltaganden i seminarier och konferenser där SST deltar i eller organiserar finns alltid ett stort utbud av SST:s skrifter till förfogande. På samma sätt finns dessa bl.a. vid SST:s utbildningstillfällen. Många väljer att beställa större volymer av skrifterna t.ex. till skolor och studieförbund. Vid en inventering av lagerhållningen vid början av år 2017 visar nedanstående tabell antal distribuerade via post eller pakettjänst under år 2016 samt den lagerhållning myndigheten besitter.

Skrift	Upplaga	Tryckår	Rest vid årsskiftet 2016/17	Utskick 2016	Kommentar	Finns på hemsidan
nr 1, Islamiska fördomar och hatbrott	1 000	2012	0	0	slut hösten 2015	i bokform samt i utskriftsvänligt A4 format.
Nr 2, Uppvaknandets vägar	2 100	2013	0	75	slut våren 2016	
Nr 3, Shia-muslimer i Sverige - en kortfattad översikt	1 000	2013	0	0	slut våren 2015	
Nr 4, Islam och muslimer	1 000	2014	0	0	slut våren 2015	
Nr 5, Ortodoxa och Österländska kyrkor	1 500	2015	650	400		Ja
Nr 6, Sufismen	1400	Ht 16	340	1060		Ja
Demokratin behöver oss	1 000	2013	400			Ja
Demokratin behöver oss + val	2 000	2014	0	200	slut våren 2016	Ja
Att arbeta med trossamfund i vardag och kris	4 000	2014	400	220		Ja
Trossamfundsboken	2 000	2013-2016	75	850		Finns som hel bok och vart kapitel för sig
Årsbok 2016	3 000	Vt 2016	200	2800		Ja
Stärkt skyddsbarnäktenskap	800	2015	125	125		Nej
Främlingsfientliga handlingar, ej förkortad	100	2015	0	75	slut våren 2016	Ja
Främlingsfientliga handlingar, sammanfattning				Många 100	Har kopierats upp i omgångar under året	Ja

Ungefärlig fördelning av beställare av material 2016

Ca 25% av beställarna får regelbundet del av SST:s nyhetsbrev eller har beställt material tidigare. Här ingår också tidningar och nyhetsredaktioner.

Drygt 50% kommer från privata adresser (hotmail, telia, gmail etc)

Ca 20 % från religiösa organisationer

Ca 10 % från högskolor/universitet/bildningsförbund

10 % från kommuner/landsting

10 % övriga organisationer

II:3 Protokollsförda sammanträden

Under året har 20 protokollsförda sammanträden hållits för bl.a. nämnd, råd samverkansorgan och beredningsgrupper.

Organ	Antal	Organ	Antal
SST:s nämnd	4	Islamiska Samarbetsrådet	4
SST:s råd	2	OÖKER*	2
Analysgruppen	3	Etableringsbidragsgruppen	1
Andlig vård inom sjukvården	2	Valberedningen	1
Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd	1		

*Ortodoxa och österländska kyrkans ekonomiska råd

II:4 Trossamfundens roll i krisberedskapssamordning

Uppgiften om att handlägga frågor om trossamfundens roll i krisberedskapssamordning är reglerad i SST:s arbetsinstruktion. Arbetet har under året präglats av ett ökat kontaktbehov mellan trossamfund, kommuner och myndigheter och mycket tid har gått till att initiera kontakt, samt vara ett stöd, i kontaktskapande arbete och processer. Anledningen till ett ökat kontaktbehov är bland annat kommunernas riskanalyser gällande våldsbejakande extremism och ett ökat hat samt hot i olika sammanhang. Trossamfundet efterfrågas här som samverkansparter med kommuner och myndigheter vilket leder till ökat kontaktbehov. Kommunernas arbete med social hållbarhet är också något som ökar behovet av kontakt med trossamfundet.

Arbetsmodeller lokalt

I arbetet med att hitta lokala arbetsmodeller och lyfta fram goda exempel har kontakter och besök fortsatt i kommuner där SST har etablerade kontakter sedan tidigare och arbete i nya kommuner har initierats. Till exempel följer SST kontinuerligt Malmö, Umeå, Boden och Landskrona i deras arbete. Som exempel på årets arbete i nya kommuner kan Västerås och Borlänge särskilt framhållas som intressanta.

Arbete regional nivå

Länsstyrelser har kontaktat SST för hjälp att skapa kontakter med trossamfund på regionalnivå. I Nordsam, de 6 nordligaste länen, har seminarier och utbildningar hållits av SST för att främja ökad kunskap om trossamfundet och dess roll i krisberedskap och då särskilt kriskommunikation där vikten av att samverka med trossamfund före, under och efter en kris har varit teman. SST har under året medverkat i en större övning i Jämtlands län där arbete skett för att utforska och klargöra trossamfundets roll vid risk för eller kris orsakat av höga vattenflöden med bland annat evakueringar som följd. Förberedelser för liknande övning 2017 i Gävleborgs län har skett.

Arbete i händelser och kriser

Operativt arbete med att bistå kommuner, myndigheter och trossamfund med kontakter i små och stora kriser och katastrofer har skett vid ett flertal tillfällen under 2016. Orostillstånd av flera slag skapar behov av kontakter med trossamfund och många kommuner saknar egna upparbetade kontaktvägar vilket gör att arbetsinsatser måste utföras av SST.

Trossamfundet som krisstödsresurs

Nationella utvärderingar av till exempel attentatet på en skola i Trollhättan i oktober 2015 har aktualiserat trossamfundets betydelse som krisstödsresurs. Krisstöd med rätt språk, symboler och riter betyder mycket när traumatiska händelser skakar ett samhälle. Trossamfundets resurser och kompetens kan i samverkan med andra aktörer skapa ett hållbart och långsiktigt krisstöd men här finns ännu stor utvecklingspotential på många håll i landet. Kontakter och resurser bör vara etablerade och kända i förväg.

Trossamfundets förebyggande arbete

Social oro, förtroendekriser och intressekonflikter är viktiga områden för preventiv krishantering när internationella händelser får genomslag som oro eller konflikter i Sverige. Trossamfundet har även detta år spelat en viktig roll som förebyggare av oro och konflikter men också trygga samtalsparter när händelser både i vårt eget land men också i vår omvärld skapat oro.

Trossamfundets egen krisberedskap

Att rusta trossamfundets egen krisberedskap att stå emot främlingsfientliga attacker är ett omfattande förebyggande arbete men även operativt arbete. Snabb kontakt mellan drabbade trossamfund, kommuner och rättsvårdande myndigheter är viktiga insatser där SST kan bidra. 2015 genomförde SST en första utbildning i grundläggande säkerhet där Polisen, Räddningstjänsten och Stöldskyddsföreningen (SSF) utbildade representanter från trossamfundet i hot- och riskanalys, lagstiftning och systematiskt brandskyddsarbete. Under 2016 har utbildningsinsatserna fortsatt med utbildningar i Göteborg, Malmö och Uppsala.

Trossamfundets arbete med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism

I den nationella satsning som utförts av Samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism har ingått att uppmana kommunerna att utse kontaktperson för det lokala arbetet vilket ökat efterfrågan på trossamfundskontakter i stor omfattning. Arbete med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism har berört även krisberedskapsarbete i trossamfund. I trossamfundets arbete med att skapa trygga och säkra miljöer att vistas i har även innefattats åtgärder för att identifiera och hantera våldsbejakande rörelser som kan hota trossamfundets verksamhet. Upparbetade och regelbundna kontakter med myndigheter och kommunens krisberedskapsresurser är nödvändiga för ett framgångsrikt och långsiktigt arbete mot våldsbejakande extremism och för att skapa trygga och säkra miljöer. Många gånger visar det sig att krisberedskapskontakter är de enda regelbundna och upparbetade kontakter som existerar mellan trossamfund och kommuner. SST följer ett antal lokala projekt i trossamfundet för att förebygga radikaliserings- och motverka våldsbejakande extr-

emism. 2016 har åtskilliga seminarier och utbildningar hållits där SST deltagit och medverkat. Lokalt och regionalt har SST arrangerat seminarier för trossamfund som vill arbeta med frågan. Utbildningar har hållits i trossamfundens roll för att förebygga våldsbejakande extremism och kunskapshöjande utbildningar i politisk islam som bakgrund för begrepp och analys för myndigheter som t.ex. polisen och åklagare. Även skolor har vid fortbildningsdagar efterfrågat fortbildning vilket SST har bistått med.

Medverkan i råd, utbildningar och seminarier

Handläggaren har i stor omfattning medverkat i utbildningar och konferenser under året. Föreläsningar om det mångreligiösa Sverige och betydelsen av trossamfundens delaktighet i samhällets krisberedskap har efterfrågats i kommunala sammanhang men även hos myndigheter.

SST har bland annat deltagit i projektet *Omhändertagande av avlidna vid allvarlig händelse - en handbok om roller, ansvar och samverkan*. Ett pilotprojekt och förstudie om omhändertagande av avlidna vid allvarlig händelse där MSB beviljade medel för projektet och en styrgrupp har utgjorts av representanter för Polismyndigheten (projektägare), MSB och Socialstyrelsen.

För övrigt under året har handläggaren medverkat vid SST:s nämnd och olika råd, deltagit i Svenska kyrkans träff för beredskapshandläggare i stiftet och tillsammans med MSB samlat MSB:s samrådsgrupp med trossamfunden. Migrationsverkets samrådsgrupp med trossamfunden har fortsatt sitt arbete med att hitta struktur och former under 2016. Utbildningar, seminarier och övningar har hållits med trossamfunden internt och i samverkan med andra aktörer för att öka trossamfundens krisberedskap. Behovet av nära kontakt och samarbete mellan trossamfunden och nationella, regionala och kommunala företrädare inom krisberedskap har under 2016 varit tydligt och uppmärksammat i ökad omfattning.

II:5 Remissyttranden

SST har under året yttrat sig över följande:

Ärende från Kulturdepartementet

Yttrande över Statskontorets rapport Ändamålsenlig organisation – om ledningsformen för Nämnden för statligt stöd till trossamfund Ku 2015/02717/D

Ärende från Justitiedepartementet

Yttrande över lagrådsremissen ”Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige” Ju2016/01307/L7

Ärende från Kulturdepartementet

Yttrande över slutbetänkandet av 2014 års demokratiutredning: Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5) Ku2016/00088/D

Ärende från Justitiedepartementet

Yttrande över slutbetänkande av utredningen om utökade möjligheter till behandling av ofrivillig barnlöshet (SOU 2016:11) Ju2016/01712/L2

Ärende från Kulturdepartementet

Yttrande över betänkandet av utredningen för ett stärkt civilsamhälle - Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13) Ku2016/00504/D

Ärende från Socialdepartementet

Yttrande över Betänkande av barnrättighetsutredningen – ”Barnkonventionen blir svensk lag” (SOU 2016:19) S2016/01918/FST

Ärende från Kulturdepartementet

Yttrande över ansökan från Internationella Romska Evangeliska Missionen (IREM) angående att bli statsbidragsberättigat trossamfund Ku2016/01208/D

Ärende från Kulturdepartementet

Yttrande över ansökan från Islamiska shiasamfunden(ISS) om hjälp med avgifter Ku2016/01402/D

Ärende från Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över promemoria om ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga A2016/01307/I

Ärende från Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över departementspromemoria ”Ändring i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn

Ärende från Malmö stad

Översyn av dialogforums organisationsform STK-2015-12

Ärende från Kulturdepartementet

Yttrande över ansökan från Serbisk ortodoxa Kyrkoförsamlingen St. Kyrillo & Methodius i Malmö om hjälp med avgifter Ku2016/01716/D

Ärende från Justitiedepartementet

Yttrande över Delbetänkandet Ny paketreselag (SOU 2016:56) Ju2016/06139/L2

Ärende från Kulturdepartementet

Yttrande över betänkande SOU 2016:44 Kraftsamling mot antiziganism Ku2016/01696/DISK

Ärende från Kulturdepartementet

Yttrande över ansökan från Världsmissionsrörelsen om att få bli statsbidragsberättigat trossamfund Ku2016/02184/D

Ärende från Kulturdepartementet

Yttrande över ansökan från trossamfundet Frihetskyrkan angående att bli statsbidragsberättigat trossamfund Ku2016/02357/D

II:6 Kontakter med andra myndigheter och organisationer

Under året har kontakten med regeringskansliet, andra myndigheter och olika organisationer varit omfattande. SST:s roll som expertmyndighet när det gäller religions- och trossamfundsfrågor har accentuerats. Utöver att avge remissyttranden som angivits i II:5 så har myndigheten besvarat ett flertal skriftliga och muntliga frågor rörande ämnen och problem som relaterar till statsbidragsberättigade trossamfund eller kring religion som samhällsfenomen.

Konferenser och representation

Myndigheten har också deltagit i ett antal konferenser och möten. Nedan redogörs för ett fåtal av dessa tillfällen. Myndigheten får fortlöpande inbjudningar om att representera vid högtider och årsmöten. Det finns inte möjlighet att delta eller närvara vid alla dessa evenemang men handläggarna och generalsekreteraren närvarar vid så många som möjligt.

Muslimska familjedagarna i Älvsjö

Muslimska familjedagarna anordnas av Islamiska Förbundet i Sverige (IFIS), Ibn Rushd studieförbund samt Sveriges Unga Muslimer (SUM). År 2015 medverkade SST för första gången vid de muslimska familjedagarna (MFD). Arrangörernas avsikt är att MFD – som anordnats sedan 2013 – skall vara ”Nordens största mötesplats för muslimer”. Arrangemanget hålls på Stockholmsmässan i Älvsjö.

SST:s närvaro vid MFD fyller flera syften. Som utställare i utställningshallen ges SST en möjlighet att nå ut till en viktig del av det muslimska civilsamhället med information via skrifter, pamfletter och samtal om SST:s uppdrag och kurser samt om samfundens roll i det demokratiska samhället. SST arrangerade även ett seminarium om muslimsk andlig vård i sjukvården. SST:s personal fick även möjlighet att själv stifta bekantskap med aktörer och organisationer i stora delar det muslimska civilsamhället med säten runtom i landet.

Besökarna har möjlighet att besöka många olika montrar för att träffa arrangörer, sponsorer och utställare. Många föreläsningar, seminarier och panelsamtal anordnas under de tre dagarna. Därutöver anordnas även en kurs i självförsvar, korantävling (där deltagarna skall demonstrera memorering av korantexter) samt en fotbollsturnering. Tillställningen avslutas med en gala där man bland annat tilldelar priset ”årets kämpe mot islamofobi”.

MR-dagarna i Malmö

Under årets MR-dagar deltog SST som utställare och som arrangör av ett miniseminarium samt deltog i ett av seminarierna. SST bemannade tillsammans med organisationen Coexist från Malmö en mycket välbesökt utställningsmonter under alla tre dagarna 17-19 november. Dag 1 hölls ett miniseminarium kallat *Finns det glastak även i himlen?*. Seminariet leddes av folkrättsjurist Hanna Gerdes och gavs i formen av ett panelsamtal med tre av de kvinnor från olika trossamfund som varit med i SST:s mentorskapsprogram för kvinnor i trossamfund, *Delaktig stark och synlig*.

Under dag 2 arrangerades seminariet *Ledarskap, religion och demokrati* tillsammans med DemokratiAkademin. Panelen leddes av chefen för DemokratiAkademin Anette Pettersson. Bland paneldeltagarna fanns bland andra SST:s generalsekreterare Åke Göransson och Kultur- och demokrati-minister Alice Bah Kuhnke som också inledde med ett anförande kring förhållandet mellan demokrati och mänskliga rättigheter.

Almedalen

Under årets Almedalsvecka fokuserade SST på att observera och delta vid seminarier och sammankomster organiserade kring de ämnen som närmast rör SST:s arbetsområde. Tre personer från SST:s kansli bevakade ett stort antal seminarier för att kartlägga också nya kontakter. Personalen deltog mellan tre och fem dagar.

Deltagande i organiserade grupper

SST har också ingått i ett antal organiserade grupper:

- SST:s generalsekreterare är ledamot i Regeringens råd för kontakt med trossamfunden.
- SST:s generalsekreterare är ledamot i styrelsen för Rikskommittén Sveriges Nationaldag.
- SST:s generalsekreterare ingår i Östergötlands länsstyrelses myndighetsnätverk för att motverka tvångsäktenskap.

- SST:s generalsekreterare ingår i nätverket för bidragsgivande myndigheter.
- SST:s generalsekreterare ingår i nätverket för små myndigheter.
- SST:s generalsekreterare ingår i myndighetsnätverket kring politiken för det civila samhället.
- SST:s generalsekreterare ingår i Arbetsgivarverkets arbetsgivarkollegium.
- SST:s generalsekreterare ingår i styrgruppen för det nordiska nätverket kring kyrkorätt i Norden.
- SST:s generalsekreterare ingår i EU-projektet *Protestant Legacies in Nordic Law: Uses of the Past in the Construction of the Secularity of Law*.
- SST:s generalsekreterare är ledamot av Sveriges Kyrkogårds- och Krematorieförbunds centralstyrelse.
- Handläggare för statsbidrag ingår i Statistiska centralbyråns referensgrupp i projektet om att ta fram statistik om det civila samhället.
- Handläggaren för statsbidrag ingår i expertgruppen för utredningen om översyn av statens stöd till trossamfund (Ku 2016:01)
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i Nationell interreligiös katastrofgrupp
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i MSB:s Samrådsgrupp med trossamfunden.
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i Referensgrupp till Nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i Migrationsverkets samrådsgrupp för trossamfund.
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i Polisens Samrådsforum i arbetet mot hatbrott.
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i myndighetsnätverket kring demokratifrämjande verksamhet, extremism och värna demokratin.
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i nätverket Nordic Safe Cities network
- Projektsekreteraren ingår i Diskrimineringsombudsmannens referensgrupp med muslimska organisationer för prioriteringsområde islamofobi.

II:7 Jämställdhets-, mångfalds-, barn- och internationellt perspektiv

Enligt förordningen för SST, SFS 2009:753, skall myndigheten integrera ett jämställdhets-, mångfalds-, och barnperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

I propositionen Staten och trossamfunden – stöd, medverkan inom totalförsvaret, m.m., prop 1998/99:124 anger regeringen flera motiv för att staten skall stödja trossamfund: Trossamfund är generellt sett samhällsnyttiga organisationer som medverkar i den ständigt pågående normbildningsprocessen och denna process är nödvändig för att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som vårt samhälle vilar på. Vidare framhålls att enligt regeringsformen är det en uppgift för det allmänna att främja bl.a. religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget samfundsliv. Skälen för regeringens bedömning utvecklas vidare på sid 60 – 61 i propositionen.

SST:s speciella område är naturligtvis respekt och tolerans där religiös mångfald tillvaratas. I den utredning (Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan, Ds 1999:12) som ligger till grund för bidragssystemet konstateras på sid 38 att ”alla trossamfund i Sverige vid sidan av Svenska kyrkan får betraktas som religiösa minoriteter eftersom inte något trossamfund betjänar mer än två procent av Sveriges befolkning och att de tillsammans inte betjänar mycket mer än tio procent av be-

folkningen.” SST ger idag bidrag till 64 trossamfund som på olika sätt är representerade i SST – några genom samarbetsorganisationerna ISR, OÖKER och SBS. Denna bredd är unik och mötet i SST:s organ ger grund för förståelse och respekt för den religiösa mångfalden. I flera sammanhang, särskilt bland invandrarnas trossamfund, sammanfaller den religiösa mångfalden även med etnisk, kulturell och språklig mångfald. SST:s struktur är alltså i sig i linje med målen i instruktionen.

Jämställdheten mellan kvinnor och män som under senare år särskilt uppmärksammats i den svenska debatten har i flera trossamfund en speciell dimension. Rollen mellan kvinnor och män definieras och tolkas i tusenåriga heliga skrifter. Frågorna är aktuella i dagens trossamfund och en strävan efter respekt mellan könen är framträdande. SST har under året också haft ett Regeringsuppdrag där den ena delen speciellt gällde kvinnors roll och delaktighet i trossamfunden.

Myndigheten valde att under 2016 anordna ett särskilt mentorskapsprogram (med rubriken ”Delaktig, stark och synlig”) riktat till kvinnor inom trossamfunden med tre syften:

- Stimulera diskussioner och medvetenhet om kvinnors inflytande, synlighet och delaktighet inom trossamfunden
- Stärka kvinnors nätverk mellan och inom samfundsgrupper
- Ge redskap för att stärka kvinnors inflytande och organisering inom trossamfunden

Under hösten samlades 25 deltagare från ett femtontal olika samfund och diskuterade frågor rörande ledarskap, mänskliga rättigheter, organisationer i förändring och jämställdhet – ur olika perspektiv. Mellan träffarna möttes också deltagarna i mentorpar där syftet var att samtal och stödja varandra. Mer utförlig redovisning av utbildningarna finns att läsa under del II:9.

De ovan nämnda perspektiven framhålls i förordningen och är bland annat grund för dialoger mellan myndigheten och bidragsmottagande trossamfund också vid besök eller gemensamma möten.

Kansliets studieresa till östra USA

Den 4-13 oktober gjorde SST kansli en studieresa till USA. Två städer var i fokus: Washington D.C. och Boston. Resan innehöll tre resdagar, 16 inbokade möten på sex arbetsdagar, samt valdebatt på söndagskvällen. Åtta av kansliets tio anställda deltog.

I Washington gavs ett nationellt perspektiv på hur olika departement och andra organisationer arbetar tillsammans med, och relaterar till, trossamfunden.

Där mötte och samtalade kansliet med ansvariga för:

- *Religion and Global Affairs* som arbetar med amerikansk policy rörande religions- och religionsfrihetsfrågor globalt.
- *Bureau of Counterterrorism - Office of Countering Violent Extremism*, där främst frågan om förebyggande arbete togs upp
- *White House Office of Faith based and Neighborhood Partnerships*. Avdelningen fungerar som expertorgan i det som rör religionsfrågor generellt, men är även engagerad i skol- och utbildningsfrågor. De samarbetar med trossamfund för att möta utsatta gruppers behov, fattigdomsbekämpning med mera.
- *International Religious Freedom* där bland annat hoten mot religionsfriheten diskuterades
- Department of *Homeland Security*, Office of Civil Rights and Civil Liberties, Community Engagement Section
- *Sojourners* en ”non governmental-”organisation vars mål är att ge röst till de svaga och utstötta i samhället samt att stoppa rasism och förföljelser av individer på grund av till exempel sexuell läggning eller religion

- *Baptist World Alliance* (BWA), samarbetsorganisation för baptistsamfund över världen. Baptismen är stark i USA och många länder (122 länder med närmare 120 miljoner medlemmar) men är en minoritet i Sverige. MR-frågor, socialt arbete, religionsfrihets- och jämlikhetsfrågor, arbetet mot rasism, främlings-fientlighet och inte minst islamofobi diskuterades.
- *Svenska ambassaden* med samtal om bl.a säkerhetspolitiska frågor och en informell diskussion om det politiska läget i USA, samt kring SST:s erfarenheter och reflektioner efter de tidigare besöken
- Mötet med *United State Conference of Catholic Bishops* blev inställt i sista stund

I Boston gavs exempel på hur konkret arbete och samarbete kan se ut när det gäller krisberedskap och andlig vård samt hur några trossamfund ser på sin egen situation och relation till det offentliga.

- *The Muslim American Society of Boston Cultural Center*. MAS Boston startades av studenter som ville översätta den tolkning av Islam de hade med sig från sina hemländer till amerikanska förhållanden, gällande tex frågor kring korantolkning och utläggning, socialt ansvar, utbildning, ledarskap och interreligiös dialog. Centret innehåller förutom en moské med dess reguljära aktiviteter, begravningsverksamhet, skola, bibliotek, samlingsrum, café, bok- och presentbutik, m.m. MAS har spritt sig till fler städer.
- *Jewish Community Relations Council* ett center som driver verksamhet kring utbildning och kultur. Samtal fördes om judarnas situation i USA förr och nu.
- *Boston City Council* där en inblick gavs hur stadens satsningar på samverkan med civilsamhället i allmänhet och trossamfund i synnerhet har fungerat i Boston.
- *Massachusetts General Hospital* där en stor del av i sjukhusets andlig vård-team mötte upp för lunch och efterföljande samling
- *Harvard University*, Cambridge, Massachusetts. En heldag innehållande lunchmöte med professorerna Harvey Cox, Diane Eck och Brian Palmer. Programmet gav en möjlighet att samtal med professorerna om hur akademien ser på många av de områden SST arbetar med däribland våldsbejakande extremism i de två länderna. En fullständig rapport finns att tillgå på SST:s hemsida.

II:8 Utredningar och publikationer

Under året har ytterligare två nya böcker producerats. Förutom dessa har en ny folder tagits fram och två tidigare material låtits översättas till engelska.

Sufism i Sverige – En lägersrapport från Stockholm, Göteborg och Malmö

Inom ramen för SST:s uppdrag som expertorgan har SST en skriftserie med teman inom uppdraget. Den första skriften gavs ut 2012. Bland SST:s publikationer år 2016 ingår ytterligare ett nummer i skriftserien, nr 6, som handlar om sufismen i några storstäder i Sverige. Boken är skriven av Simon Sorgenfrei, filosofie doktor, verksam vid Södertörns högskola med assistans av några av studenterna på mastersprogrammet på Södertörns Högskola.

SST:s årsbok 2016

SST:s årsbok, med syfte att spegla myndighetens arbete och utvecklingen i trossamfunds-sverige i stort, innehöll för året 12 artiklar och reportage från verksamheten. Några av bidragen som kan nämnas är t.ex. kapitlet om Aleviternas historia och Nya religiösa minoriteter i Sverige. Ett annat kapitel kallat Möten och gränser i den andliga sjukvården i vilket en av Svenska kyrkans diakoner vid ett av de stora sjukhusen i Stockholm berättar om arbetet. Även SST:s statistik över bidragen samt nämndsammansättning och lite inblickar i de olika utbildningar SST genomfört fanns att läsa.

Ny folder

En folder kallad *Religion, religionsfrihet och trossamfund* har tagits fram i samverkan med Sveriges Interreligiösa Råd – SIR. Broschyren finns att tillgå på fem språk. Förutom svenska; engelska, arabiska, persiska/dari och tigrinja.

Contribution to the Contributors of Society

År 2014 lät SST:s generalsekreterare, Åke Göransson, i tidskriften *Kurage*, nr 14, publicera en artikel kallad *Bidrag för att bidra till samhällets utveckling* vilken fokuserade på statsbidrag och trossamfund i Sverige. Som ytterligare en resurs för att nå ut utanför Sveriges gränser, men också för den växande grupp av icke svensktalande som närmar sig SST för information, lät SST översätta artikeln till engelska. Artikeln distribuerades också vid alla de besök som genomfördes i USA under kansliets studieresa 2016.

II:9 SST:s regeringsuppdrag

I Regleringsbrevet står att:

Regeringen förlänger uppdraget till Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) att utvidga och fördjupa dialogen med trossamfunden i syfte att stimulera arbetet med demokrati och demokratisk medvetenhet. Nämnden ska fortsatt utveckla dialogen till att inkludera ett brett spektrum av samfund och grupperingar inom samfunden, särskilt med fokus på kvinnor och ungdomar. SST ska vidare i dialog med de trossamfund som vill utveckla sitt arbete för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism stimulera dessa samfunds stöd till ungdomar, föräldrar och anhöriga.

Värna demokratin

SST har fortsatt under 2016 att följa ett flertal lokala trossamfundssatsningar på olika projekt för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Ett arbete har också varit att medvetandegöra och lyfta upp pågående lokala arbeten som inte projektbeskrivs eller formuleras som ett arbete för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism men som tydligt har en preventiv effekt mot engagemang i våldsbejakande extremistiska rörelser. SST har genom råd och hjälp verkat för att stödja projekt och arbete i trossamfunden. SST har följt det arbete runt om i landet som samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism utfört, och i dialog med trossamfunden följt upp konferenser och seminarier som genomförts av Samordnaren. Under första halvåret av 2016 har behovet av uppföljning med trossamfunden efter seminarier och konferenser varit tydligt för en fortsatt konstruktiv process till stöd för ungdomar, föräldrar och anhöriga. Den senare delen av 2016 präglades av än mer uppföljande arbete men mest av redan konstruktiv karaktär till följd av Samordnarens ändrade förhållningssätt till trossamfunden.

Ledarskap och demokrati

Som en del av SST:s särskilda demokratifördjupande uppdrag har myndigheten för andra året i rad anordnat ett interreligiöst utbildningsprogram för unga ledare inom trossamfunden. I år valde SST att sätta rubriken ”Ledarskap, religion och demokrati” på projektet.

Syftet med programmet var att föra samman ledare (18 – 30 år) från olika trossamfund och diskutera frågor som rör demokratiskt ledarskap, mänskliga rättigheter, ungas engagemang, trossamfund och interreligiös samverkan.

För framtagande av innehåll och undervisningskoncept anlätades den ideella organisationen *DemokratiAkademin* (www.demokratiakademin.se) som sedan 1993 driver utbildningar inom detta om-

råde. I år valde också SST att samverka med Sveriges Interreligiösa Råd (SIR) för att stärka den interreligiösa profilen på programmet. SIR bistod med rekrytering av deltagare samt ett block i kursens innehåll. Sammanlagt omfattade programmet 8 dagar i tre delmoment, varav 6 var i internatform på kursgård i Stockholm:

MOMENT 1: Fokus på demokratins förutsättningar, demokratiska processer, grupputveckling, samtalsmetodik och mänskliga rättigheter.

MOMENT 2: Fokus på konflikthantering, civillikurage, projektutveckling, demokratiskt ledarskap och Sveriges religion i historia och nutid. Introduktion till scriptural reasoning (tematisk grupprefleksion över religiösa texter).

MOMENT 3: Fokus på trossamfund och civilsamhället i Sverige, interreligiös samverkan, projektutveckling.

Av de 30 deltagare som var anmälda till programmet var det 20 som diplomerades. Anmälda hade sin bakgrund i 13 olika trossamfund, bland annat flera av de muslimska förbunden, Alevitiska samfundet, Judiska samfundet, Grekisk-ortodoxa kyrkan, Svenska kyrkan, Österns assyriska kyrkan samt den Eritreansk-ortodoxa kyrkan. I den utvärdering som deltagare fick göra efter avslutat program gavs programmet som helhet högsta eller nästa högsta betyg ("Mycket nöjd" och "nöjd").

Delaktig, stark och synlig

Inom det demokratifördjupande uppdraget har SST under 2016 också valt att gå vidare med den satsning på kvinnor som påbörjades 2015. Med de erfarenheter myndigheten hämtat hem under föregående år i ryggen (se SST årsredovisning 2015) anordnades ett mentorskapsprogram med rubriken "Delaktig, stark och synlig" riktat till kvinnor inom trossamfunden. Programmet hade tre delsyften:

- Stimulera diskussioner och medvetenhet om kvinnors inflytande, synlighet och delaktighet inom trossamfunden
- Stärka kvinnors nätverk mellan och inom samfundsgrupper
- Ge redskap för att stärka kvinnors inflytande och organisering inom trossamfunden

Intresset för programmet var stort och under hösten samlades 25 deltagare från ett femtontal olika trossamfund under sammanlagt fyra dagar (tre träffar) på kursgård i Stockholm. Fokus var dels att ge deltagarna kompetensutveckling i frågor rörande ledarskap, mänskliga rättigheter, organisationer i förändring och jämställdhet men också att vara en plattform för diskussion och nya kontakter trossamfund emellan. Programmet var upplagt i följande delmoment:

MOMENT 1: Lära känna varandra och varandras trossamfund; Ledarskap, Genus, makt och organisation; Att möta och stödja unga kvinnor; Mitt ledarskap; Mentorskap – vad är det, behövs det och hur gör man?

MOMENT 2: Introduktion till mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter; Retorik, Mediebilder av religion och kvinnor

MOMENT 3: Förändringsarbete i trossamfund och församlingar, Söka bidrag

Av den utvärdering som deltagarna fick göra efter avslutad kurs framkommer att hälften av de deltagare gav programmet som helhet betyget "utmärkt" och den andra hälften gav programmet "bra".

II:10 Kurser, utbildningar och kompetensutveckling

Kompetensutvecklingskurs för ledare inom trossamfunden samt föreningsteknik och föreningsjuridik.

SST har inom ramen för det särskilda regeringsuppdraget som avser kompetensutvecklingskurs för ledare inom trossamfunden samt kurs inom föreningsteknik och föreningsjuridik anordnat två omgångar av kursen kompetensutveckling samt fyra omgångar av kurs inom föreningsteknik och föreningsjuridik. Deltagarnas återkoppling gör tydligt att kurser av denna typ är viktiga men även essentiella för demokratibyggandet. Deltagarna utrustas med verktyg för integration, social hållbarhet och ökat deltagande i samhället. De ges även färdigheter för att kunna leda individer från de egna sammanhangen i dessa processer. Ytterligare en vinst i sammanhanget är det interreligiösa momentet; Sverige har en mångfacetterad befolkning vad gäller kulturer, religioner och ursprung. På SST:s kurser ges individer heterogena bakgrunder möjlighet träffas, utbyter kunskaper och erfarenheter, samt bygga broar sinsemellan. Sannolikheten att de skulle kunna beredas liknande tillfällen utan SST:s kurser får anses obetydlig.

Kompetensutvecklingskurs för ledare inom trossamfunden

För deltagare i kompetensutvecklingskursen har föreningsteknik och föreningsjuridik varit ett obligatoriskt moment. Därutöver har kompetensutvecklingskursen till ca 40% bestått av ledarskapsutveckling. För detta moment har SST fört ett samarbete med studieförbundet Sensus. Sensus har sedan tidigare i samarbete SST utvecklat en modell för kompetensutvecklingskurserna; denna modell har visat sig vara relevant och givande för deltagarna. Övriga moment i kursen var svensk religionshistoria och svenska civilsamhället, svensk förvaltning, mänskliga rättigheter och religionsfrihet, familjerätt, samt momentet svåra frågor.

En av de två kursomgångarna hölls i Malmö som sex heldagar utspridda över september månad. Den andra kursomgången hölls i Östergötland med tre kursdagar förlagda i Norrköping och tre dagar i Linköping. Denna kursomgång hölls under ett längre tidsspann, med första kurstillfället i september och sista tillfället i november. Dessa två åtskilda kursomgångarna gav även disparata resultat vad gäller deltagarnas tendenser att slutföra kurserna; det visade sig att ett högre antal av de anmälda i Malmö erhöll diplom jämfört med de anmälda i Östergötland. (Diplom delades endast ut till de deltagare som närvarade vid samtliga sex kurstillfällen).

Sammanlagt var 24 stycken anmälda till kurserna. Samtliga anmälda visade stort intresse för kursen, men alla hade inte möjlighet att slutföra den. Som orsak nämndes åtaganden som bland annat arbete, studier och familj, vilket kan vara ett livspussel omöjligt att lägga på vardagar. 10 deltagare fullföljde kursen och mottog diplom.

Föreningsteknik och föreningsjuridik

För kurserna i föreningsteknik och föreningsjuridik har studieförbundet Bilda varit samverkanspartner. Förbundet har på beställning av SST lagt upp en kursplan som sedan omsattes vid fyra kurstillfällen runt om i landet; i Malmö, Linköping, Göteborg samt Stockholm. Varje kurstillfälle bestod av en kursdag vardera. Sammanlagt hade 93 personer anmält sig till de fyra kurserna – denna siffra inkluderar även deltagarna i kompetensutvecklingskursen. Kurstillfällena i Göteborg och Stockholm, som hölls på lördagar, hade sammanlagt 68 anmälda deltagare, medan Malmö och Linköping, som hölls på vardagar, hade 25 stycken anmälda.

Det stora anmälningstalet indikerar att det finns ett stort intresse och behov av utbildning inom just föreningsteknik och föreningsjuridik. Inte minst var intresset högt bland föreningar/församlingar vars medlemmar till stor del består av nyanlända och första generationens svenskar. Många av deltagarna vittnade om en vilja att organisera sig demokratiskt i det egna sammanhanget och påpekade att det stundtals saknas verktyg och erfarenhet för att fullt ut lyckas med detta. Till följd av detta efterfrågade många deltagare fördjupning i många av de ämnen som berördes under kursen, t.ex. kurser inom styrelsearbete och valberedningsprocesser samt kassör- och sekreteraruppdrag.

Samarbete med FOI

Kulturdepartementet gav under 2016 FOI i uppdrag att kartlägga våldsbejakande extremism på nätet. FOI ska för uppdragets räkning konsultera MSB, Säkerhetspolisen samt SST. Specifikt besitter SST kompetens inom språk, kultur och religion. Denna kompetens erfordras av FOI vid kartläggning av våldsbejakande religiös extremism. En medarbetare på kansliet har därför sedan uppdraget påbörjades varit denna resurs för FOI. Forskningsstödet från medarbetaren har rört det material som terrororganisationen IS framställt i form av så kallade ”glansiga magasin”, närmare bestämt *Dabiq* och *Rumiyyah*. Rapporteringen ska göras i mindre delar under projektiden.

FOI presenterade därför den 12:e januari 2017 den första delrapporten på Kulturdepartementet, och i framställandet av rapporten har stöd och kommentarer till sluttexten lämnats av medarbetaren. Delrapport nr 2 kommer att lämnas i maj 2017. Kartläggningen skall slutrapporteras 2019. Nästa inplanerade presentationstillfälle är 24-26 april 2017 vid Segerstedtsinstitutet, då en konferens anordnas under titeln ”Risker, orsaker och responser: Nordisk forskarkonferens om våldsam extremism”.

II:11 Fördelning av bidragen

Riksdagen har beslutat om ett anslag för stöd till trossamfunden på 91.894.000 kr. Detta framgår även av regeringens regleringsbrev beslutat 2015-12-17 (Ku2015/00085/D, Ku2015/02965/LS (delvis)). Regeringen har beslutat att 3.175.000 kr av anslaget ska disponeras av Skatteverket för motsvarande statens kostnader för att finansiera hjälpen med uppörd av avgift inom de ”SST-trossamfund” där avgiften är aktuell (Ku2015/03062/D). Vidare skulle vid fördelningen av anslaget minst 10.000.000 kr användas för verksamhetsbidrag och minst 23.000.000 kr för projektbidrag. Av dessa ska minst 10.000.000 användas för säkerhetshöjande åtgärder.

I ändring av regleringsbrev 2016-11-24 (Ku2016/02631/D) ändrades skrivningen enligt lydelsen: ”Av Projektbidraget får 8.000.000 gå till säkerhetshöjande åtgärder”. Av medlen kan högst 700.000 kr användas till utbildningsinsatser för trossamfundens säkerhetsarbete.

SST har under året berörts av 9 regleringsbrev:

Ställt till	Datum	Dnr	Speciellt gällande
SST	2015-12-17	Ku2015/0085/D Ku2015/02965/LS (delvis)	Regleringsbrev för år 2016 avseende Nämnden för statligt stöd till trossamfund
Valmyndigheten	2015-12-17	Ku2015/00728/D Ku2015/02905/LS (delvis)	Anslag 6.1 ap.28 Värna demokratin
MUCF	2015-12-17	Ku2015/02965/LS (delvis)	Anslag 13:6, ap 3 Arbete med flyktingfrågor
SST	2016-01-28	Ku2015/03062/D	Ändring av regleringsbrev, 9:2
Valmyndigheten	2016-01-28	Ku2016/00156/DISK	Anslag 6:1, ap.4 Insatser för mänskliga rättigheter
SST	2016-06-30	Ku2016/01622/LS (delvis)	Beställningsbemyndigande, utgiftsområde 16, ap.1
MUCF	2016-06-30	Ku2016/01505/DISK Ku2016/01622/LS (delvis)	Ändring av regleringsbrev, 6:1, ap.20, Värna demokratin
SST	2016-11-24	Ku2016/02631/D	Ändring av regleringsbrev, anslag 9:2, ap.1
MUCF	2016-11-24	Ku2016/02626/LS(delvis)	Ändring av regleringsbrev, anslag 13:6, ap3

Vid nämndsammanträdena 2016-05-31, punkt 14.5 samt 2016-11-15, punkt 14a+b beslöt nämnden att ge Generalsekreteraren rätt att under den angivna tiden besluta i frågor rörande bidragen. I novembermötet beslöts även att delegera rätten att göra smärre förändringar så att bidragen skulle kunna disponeras på ett optimalt sätt.

Fördelning av bidrag för år 2016

Organisationsbidrag	
*Organisationsbidrag	56.644.000
*Avgår för uppördshjälp	-3.175.000
<u>Summa att fördela</u>	<u>53.469.000</u>
Verksamhetsbidrag	
*Teologisk utbildning	1.100.000
*Andlig vård	9.500.000
<u>Summa att fördela</u>	<u>10.600.000</u>
Projektbidrag	
*Lokalbidrag	23.000.000
*Etableringsbidrag	1.350.000
*Särskilt utbildningsbidrag	300.000
<u>Summa att fördela</u>	<u>24.650.000</u>
Totalt	88.719.000

Fördelning av utbetalda bidrag

Under året har följande medel **utbetalats**:

Organisationsbidrag	Verksamhetsbidrag	Projektbidrag
53.467.689 kr	10.277.384 kr	23.022.919kr

Beställningsbemyndigande

Ett bestående problem har under åren varit disponeringen av beviljade projektbidrag från år till år. I Regleringsbrev 2016-11-24 (Ku2016/01622/LS (delvis)), finansiella villkor 4.3.5. ges nu beställningsbemyndigande för utgiftsområde 17, anslag 9:2. Detta redovisas vid vart och ett av de berörda projektbidragsredovisningarna samt i figuren nedan.

	Utestående åtaganden
Projektbidragstyp	
<i>Lokalbidrag</i>	
Byggnation	3.106.355
Anpass. f pers m funkt.neds	1.244.230
Säkerhetshöjande åtgärd.	7.111.352
Säkerhetspersonal	600.000
<i>Etableringsbidrag</i>	2.267.696
<i>Särskilt utbildningsbidrag</i>	10.000
Totalt utestående år 2017	14.339.633

II:11:1 Organisationsbidrag

Totalt fanns anslag på 53.469.000 kr att fördela efter avdrag på 3.175.000 kr för statens kostnader för hjälpen med uppbörd av medlemsavgifter samt omfördelning.

Av detta utbetalades 53.467.689 kr ut i organisationsbidrag.

I nedanstående tabell har organisationsbidraget minskats med statens kostnader för uppbörden av medlemsavgift för de trossamfund som får statens hjälp med denna uppbörd.

Tabell över *utbetalat* organisationsbidrag finns i bilagan sist i redovisningen.

Av nämnden beslutad fördelning av organisationsbidrag mellan trossamfunden och per bidragsgrundande person (betjänad)

Trossamfund	Summa bidrag	Bidrag per betjänad	Summa bidrag	Bidrag per betjänad	Summa bidrag	Bidrag per betjänad
	År 2016	År 2016	År 2015	År 2015	År 2014	År 2014
Alevitiska Riksförbun.	261.058	73				
Frälsningsarmén *	980.247	86	1.046.696	88.92	1.005.860	71.73
Equmeniakyrkan*	9.611.553	78	9.969.455	78,20	** 8.900.568	66.23
Evangeliska Frikyrk *	3.507.469	73	3.518.544	71.16	3.022.164	62.28
Pingströrelsen *	8.105.171	75	8.217.443	74.20	7.243.544	66.55

Trossamfund	Summa bidrag	Bidrag per betjänad	Summa bidrag	Bidrag per betjänad	Summa bidrag	Bidrag per betjänad
	År 2016	År 2016	År 2015	År 2015	År 2014	År 2014
Sjundedags Adv.samf	272.970	77	280.156	78.98	251.000	71.06
Sv Alliansmissionen *	1.512.978	77	1.558.428	77.09	1.362.308	64.69
ELM-Bibeltr. Vänner	****19.500	****	****39.000	****16.93	****78.000	29.75
Ev Fosterlands- Stiftelsen	3.155.262	74	3.194.262	75.30	2.824.000	65.39
Estniska Ev-luth kyrkan	330.530	70	326.104	69.10	269.000	57.00
Lettiska Ev-luth kyrkan	140.954	74	142.051	74.14	123.000	64.20
Mandeiska Sab. Samf.	558.382	73				
Ungerska Prot kyrkan*	275.091	52	227.795	42.04	201.968	37.27
Danska kyrkan	****100.000	****	****100.000	-	****100.000	-
Norska kyrkan	****300.000	****	****300.000	-	****300.000	-
Isländska kyrkan	****100.000	****	****100.000	-	****100.000	-
Anglikanska kyrkan	253.411	72	253.174	72.01	215.000	61.15
Rom-Katolska kyrkan *	5.958.609	70	5.913.489	53.78	4.776.208	46.02
OÖKER						
- Antiokiska Grek-ort	46.544	73				
- Bulgarisk ort kyrkan	***28.605	36	***16.100	***5.03	***23.000	***0
- Finska ort kyrkan	104.816	70	103.303	68.87	84.999	56.67
- Grekisk ort kyrkan	1.002.300	57	890.124	50.86	771.000	44.06
- Makedonisk ort kyrkan	443.274	74	447.512	74.58	389.000	64.84
- Rumänska ort kyrkan	446.015	73	448.332	73.50	386.000	63.28
- Ryska ort kyrkan	117.556	78	121.503	81.00	111.000	74.00
- Ryska ort Moskva pat	177.220	73				
- Serbisk ort kyrkan	2.013.346	72	2.013.923	72.30	1.715.000	61.57
- Svenska ort prosteriet	159.659	73	160.785	73.96	139.002	63.94
- Armenisk ap kyrkan	161.263	68	156.855	66.04	125.000	52.63
- Eritreanska ort kyrk	183.318	69	179.353	67.27	145.000	54.39
- Etiopisk ort kyrkan	215.918	75	219.610	76.52	194.000	67.60
- Koptisk ort kyrkan	191.353	66	183.124	62.82	140.000	48.03
- Syrisk ort kyrkan# *	3.095.102	68	3.029.992	60.12	2.381.142	47.14
- Österns ass kyrka	440.641	72	440.283	72.04	374.000	61.19
Judiska Centralrådet	636.109	76	648.262	77.05	578.000	68.47
<i>Isl Samarbetsrådet##</i>			8.631.000	78.46	7.324.173	
- Förenade Isl församl*	2.067.892		ISR		IS	
- Isl kulturcenterun.*	1.145.148		ISR		IS	
- Sv Muslimska Förb*	2.115.743		ISR		IS	
- Svenska Isl Församl	818.257		ISR		IS	
- Isl Shia Samfunden	1.273.743		ISR		537.000	
- Bosniska Isl. Samf*	782.225		ISR		IS	
Sv Buddh. Samarbetsråd	358.457	74	363.120	75.46	318.000	66.08
Totalt	53.467.689		53.230.778		46.507.936	

Bidraget per betjänad varierar mellan trossamfunden. Detta beror bland annat på den tröghetsmodell på 70% som grundbidrag, och resterande i eventuellt rörligt bidrag enligt fördelningsmodellen med uppfyllt egeninsats som kriterium. Likaså betalar de trossamfund som har avgiftshjälp 21 kr per betalningsskyldig vilket också visas i en minskning för dessa trossamfund i ovanstående tabell.

* Trossamfundet har under året fått statlig hjälp med uppbörd av medlemsavgift och organisationsbidraget har minskats med statens kostnader för finansiering av uppbörden.

** Equmeniakyrkan är bildad av trossamfundet Metodistkyrkan, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionskyrkan vilka tidigare år redovisats som separata poster.

*** År 2016 betalades bidraget till Bulgariska ortodoxa kyrkan ut enligt beslut. Trossamfundet beviljades år 2015 organisationsbidrag med 16.100 kr men uppfyllde inte kraven för redovisning och fick därför endast tilldelats ¼ del av beslutat bidrag för 2015. År 2014 utbetalades inget bidrag alls.

**** Har betalats ut enligt särskild ordning.

Består av trossamfundet Syrisk-ortodoxa ärkestiftet samt Syrisk-ortodoxa kyrkan ställföreträderskap.

Alla muslimska organisationerna samredovisades år 2015. År 2016 betalades inte organisationsbidraget längre ut per församling, men för alla muslimska trossamfund (f.d. grupp 2) tillämpas lika för alla. Vid utbetalning blir därför beloppet det samma per betjänade i fördelningen per trossamfund (se bilaga 1 sist i redovisningen).

Antal församlingar inom respektive trossamfund som fått organisationsbidrag

Trossamfund	Antal församlingar som får bidrag	Totalt antal församlingar	Antal församlingar som får bidrag	Totalt antal församlingar	Antal församlingar som får bidrag	Totalt antal församlingar
	År 2016	År 2016	År 2015	År 2015	År 2014	År 2014
Alevitiska Riksförbundet	6	6				
Frälsningsarmén	27	91	27	158	30	99
Equmeniakyrkan	68	719	69	727	59	758
Evangeliska Frikyrkan	99	304	112	300	98	299
Pingströrelsen	150	440	150	455	150	452
Sjundedags Adv.samfundet	10	35	10	35	10	35
Svenska Alliansmissionen	19	162	17	170	14	167
ELM-Bibeltrogna Vänner	4	39	16	41	30	41
Ev Fosterlands-Stiftelsen	219	304	182	340	204	335
Estniska Ev-lutherska kyrkan	6	6	6	6	6	6
Lettiska Ev-lutherska kyrkan	7	7*	1	1	1	1
Mandeiska Sab. Samf.	13	13				
Ungerska Prot kyrkan	1	1	1	1	1	1
Danska kyrkan	1	1	1	1	1	1
Norska kyrkan	2	2	2	1	1	1
Isländska kyrkan	1	1	1	1	1	1
Anglikanska kyrkan	2	2	2	2	2	2
Romersk-Katolska kyrkan	44	44	44	44	44	44
OÖKER						
- Antiokiska Grek-ort	1	4				
- Bulgarisk ortodoxa kyrkan	1	2	1	1	0	1
- Finska ortodoxa kyrkan	1	1	1	1	1	1
- Grekisk ortodoxa kyrkan	6	8	4	4	4	4
- Makedonisk ortodoxa kyrkan	2	2	2	2	2	2
- Rumänska ortodoxa kyrkan	3	3	3	3	3	3
- Ryska ortodoxa kyrkan	1	1	1	1	1	1

Trossamfund	Antal församlingar som får bidrag	Totalt antal församlingar	Antal församlingar som får bidrag	Totalt antal församlingar	Antal församlingar som får bidrag	Totalt antal församlingar
	År 2016	År 2016	År 2015	År 2015	År 2014	År 2014
- Ryska ort Moskva patr	2	2				
- Serbisk ortodoxa kyrkan	9	9	9	9	9	9
- Svenska ortodoxa prostriet	2	2	2	2	2	2
- Armenisk apostoliska kyrkan	3	3	3	3	3	3
- Eritreanska ort kyrkan	3	6	2	2	2	2
- Etiopisk ortodoxa kyrkan	2	3	2	1	1	1
- Koptisk ortodoxa kyrkan	5	6	3	3	3	3
- Syrisk ortodoxa kyrkan	41	44	40	40	40	40
- Österns assyriska kyrka	6	6	6	6	6	6
Judiska Centralrådet	4	4	4	4	4	4
<i>Islamiska Samarbetsrådet</i>						
- Förenade Islamiska församl	36	49	35	52	40	42
- Isl. kulturcenterunionen	17	24	14	14	14	14
- Sveriges Muslimska Förbund	39	42	40	40	38	39
- Sv Islamiska Församlingarna	18	18	17	21	19	22
- Isl Shia Samfunden	32	43	26	33	20	25
- Bosniska Islamiska Samf	22	26	22	26	21	21
Sv Buddh. Samarbetsråd	10	11	12	22	12	12
Totalt	945	2.496	890	2.573	897	2.502

* Församlingarna redovisades tidigare gemensamt.

Av totalt ca 2.500 församlingar har cirka 945 fått organisations bidrag vilket utgör ca 38 procent. Andelen församlingar som får bidrag varierar mellan trossamfund. Inom vissa trossamfund får så gott som samtliga församlingar bidrag medan andra trossamfund prioriterar vid fördelningen av bidraget.

II:11:2 Verksamhetsbidrag

Anslaget för verksamhetsbidrag har fördelats enligt följande:

Bidrag för teologisk utbildning	1.100.000 kr
Bidrag till andlig vård inom sjukvården	9.500.000 kr
Summa	10.600.000 kr

Bidraget har kunnat utbetalas enligt följande:

Bidrag för teologisk utbildning	1.100.000 kr
Bidrag till andlig vård inom sjukvården	8.775.353 kr
Verksamhetsutveckling Andlig vård	402.031 kr
Summa	10.277.384 kr

II:11:2.1 Teologisk utbildning

Bidraget till teologisk utbildning **1.100.000 kr** har SST beslutat fördela mellan de bidragsberättigade utbildningsinstitutionerna enligt schablon vilket resulterade i följande fördelning för år 2016:

<i>Teologisk institution</i>	<i>Summa bidrag</i>	<i>Antal helårs-studenter</i> ****	<i>Summa bidrag</i>	<i>Antal helårs-studenter</i> ****	<i>Summa bidrag</i>	<i>Antal helårs-studenter</i> ***
	År 2016	År 2016	År 2015	År 2015	År 2014	År 2014
Johannelunds teologiska högskola	250.000		250.000		231.000	
Korteboskolan**					128.000	
Metodistkyrkans Nordiska Teol Sem *					-	
Prästseminariet i Sthlms katolska stift	100.000		100.000		81.000	
Teologiska Högskolan, Stockholm☒	500 000		300 000		315.000	
Örebro Teologiska Högskola	250 000		250 000		245.000	
Summa	1.100.000		900.000		1.000.000	

* Seminariet har avvecklats men mottagaren finns nämnd i förordningen.

** Korteboskolans utbildningar avslutades efter första terminen/halvåret 2014.

*** Som del av övergången till schablonberäknat bidragssystem för de teologiska institutionerna samlades inte statistik in.

**** Från och med år 2015 fördelas bidraget helt enligt schablon.

☒ 200 000 kr av bidraget för år 2016 har gått till utbildning för ortodoxa präster.

II:11:2:2 Andlig vård inom sjukvården

Verksamhetsbidraget som SST hade att fördela till den andliga vården inom sjukvården var för år 2016: 9.500.000 kronor.

Utbetalade bidrag för andlig vård inom sjukvården

Bidrag	Summa bidrag	Summa bidrag	Summa bidrag
	År 2016	År 2015	År 2014
Kristna kyrkornas verksamhet	6.330.053	6.269.311	
Kostnadsbidrag för sjukhuspas- torer/präster	*	*	6.208.001
Sveriges Frikyrkosamråd (FSR)	*	*	756.909
Muslimsk verksamhet för andlig vård inom sjukvården	1.872.800	1.909.600	1.568.667
Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd	572.500	496.000	426.459
Andlig vård - utbildning	402.031	419.886	
Summa	9.177.384	9.094.797	8.960.036

* Från och med 2015 redovisas alla de kristna kyrkornas verksamhet för andlig vård i en post.

År 2016 innebar en smärre ökning av bidraget till den andliga vården i sjukvården genom att en något större andel av verksamhetsbidraget tillföll den andliga vården. Det säkrade en fortsatt stabilitet kring majoriteten av tjänsterna och att möjligheter kunde ges att etablera ytterligare en ny tjänst för den ortodoxa delen av verksamheten. Ökningen bidrog även till en omstrukturering och utökad sysselsättningsgrad för ett par tjänster. Förstärkningen gällande tjänster har framför allt berört de trossamfund som är i uppbyggnadsskedet av sin verksamhet inom den andliga vården i sjukvården, vilka är den muslimska, den ortodoxa kristna och den buddhistiska.

I Hälso- och sjukvårdslagen betonas att "vården skall ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet." Lag (1997:142) Den principen av likabehandling inom sjukvården innebär att vården ska erbjudas på lika villkor oavsett kön, ålder, funktionshinder, social position, etnisk och *religiös tillhörighet* eller sexuell identitet, vilket uttrycks med något olika formuleringar i landstingens/regionernas värdegrunder. Ur detta perspektiv utgör den breddning som skett inom den andliga vården i sjukvården genom att flera trossamfund etablerat tjänster, en mycket viktig förstärkning. Det ökar tillgängligheten på sjukhusen av medarbetare som utgör en resurs för patienter, närstående och personal när de önskar kontakt med en företrädare för den religion man tillhör eller känner samhörighet med och kompletterar vårdpersonalens insatser. Det statliga bidraget till andlig vård inom sjukvården har varit helt avgörande för trossamfunden att kunna tillsätta särskilda tjänster inom detta fält alltifrån frikyrkornas tjänster som tillkom i början av 1980-talet till de muslimska och buddhistiska tjänsterna som är under utveckling i nuläget.

Bidraget till den andliga vården i sjukvården administreras av SST. Ett mindre samordningsbidrag utgår till de trossamfund/råd som har ett samordnande ansvar för medarbetare och verksamhet inom den andliga vården i sjukvården. För den kristna delen är summan 125 000 kronor, för den muslimska delen 73 000 kronor och för den buddhistiska delen 15 000 kronor. Samordningen avser framför allt planering och genomförande av utbildningar och medarbetarträffar för dem med tjänster inom andlig vård i sjukvården och för personer som finns som resurser på koordinatörernas kontaktlistor.

Tjänster

Till den del av Sjukhuskyrkan som relaterar till de statsbidragsberättigade trossamfunden, lämnades kostnadsbidrag till totalt 57 tjänster. (Sjukhuspastorer/präster/diakoner, samt ordenssyster). Av dessa relaterar sex tjänster till Stockholms katolska stift, sju tjänster till de ortodoxa kyrkorna och resterande till de frikyrkliga trossamfunden. Bidraget per heltidstjänst varierar normalt mellan 50 000 – 180 000 kronor. De frikyrkliga trossamfunden har gett särskild prioritet till att upprätthålla så hela tjänster som möjligt vid universitetssjukhusen, varför bidragsnivån som regel ligger något högre för tjänster vid dessa sjukhus.

Vid ingången av år 2016 innefattade den muslimska delen av den andliga vården 11 koordinatörstjänster och en sjukhusimamtjänst. Koordinatörstjänsterna är på 25 % av heltid och bidraget täcker hela kostnaden för lön samt kringkostnader för tjänsterna. Sjukhusimamtjänsten är att likna vid Sjukhuskyrkans tjänster med en tydlig bas på sjukhusen. Med syftet att stärka den muslimska andliga vården i sjukvården i de tre storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö, föreslog Islamiska Samarbetsrådet en förstärkning av insatserna i dessa områden som samtidigt innebar en viss strukturförändring. Förändringen genomfördes i Stockholm och Göteborg under 2016 och innebär att en av de två 25 % koordinatörstjänsterna på varje ort, omformats till en sjukhusimamtjänst på halvtid. Det innebär en tydligare närvaro på sjukhusen och en större tillgänglighet. Samtidigt finns på varje ort fortsatt en koordinatör på 25 % av heltid, för att avlasta sjukhusimamen och ansvara för samordning i förhållande till sjukhus och till dem som alltjämt på ideell basis kallas in för att komplettera arbetet. För att denna förändring skulle kunna komma till stånd avslutades koordinatörstjänsten i Jönköping i samband med halvårsskiftet 2016, samtidigt som den statliga bidragsdelen kunde ökas något. Det innebär att det vid årets slut fanns 8 muslimska koordinatörer för andlig vård och tre sjukhusimamer. På koordinatörernas kontaktlistor finns cirka 200 personer.

Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd ansvarar för två koordinatörstjänster för andlig vård i sjukvården. Dessa har ett liknande upplägg som de muslimska koordinatörstjänsterna. Från och med år 2016 har tjänsterna ökat från 30 % till 40 % av heltid. Sammanlagt finns drygt 130 personer som ideella resurser på koordinatörernas kontaktlistor.

Utbildning

Bidraget till den andliga vården i sjukvården innefattar även utbildning. Sjukhuskyrkans fortbildningsprogram består av fyra steg. Under år 2016 tillkom möjligheten att under två av stegen genomföra litteraturdelen av utbildningen som en litteraturkurs som ger högskolepoäng. Tretton medarbetare inom den del av Sjukhuskyrkan som relaterar till bidragsberättigade trossamfund har under året tagit del av detta fortbildningsprogram.

De muslimska medarbetarna har mötts vid två tillfällen till utbildningsdagar. Utbildningskvällar för personer på koordinatörernas kontaktlistor har hållits i Umeå och Stockholm. Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd har arrangerat utbildningar för de resurspersonerna på koordinatörernas listor vid fyra tillfällen under året. Omkring ett tjugofemtal personer har deltagit vid varje tillfälle, förutom vid ett tillfälle då deltagarantalet var något lägre. Som ett led i fortbildning, deltog de två koordinatörerna i ett seminarium på Sigtunastiftelsen under hösten under rubriken: "Att vara människa i vården.

Olika trossamfunds medarbetare inom andlig vård i sjukvården, liksom handläggaren för andlig vård inom sjukvården på SST, har vid ett flertal tillfällen mött nyckelpersoner på ledningsnivåer inom sjukhus i landet. Syftet har varit att samråda om den andliga vårdens plats i sjukvården och informera om utvecklingen som pågår i och med att fler trossamfund får möjlighet att etablera särskilda tjänster inom andlig vård i sjukvården. Medarbetare inom andlig vård i sjukvården är också flitigt använda inom personalutbildningar på sjukhusen, med ofta med fokus på bemötandefrågor och frågor som rör andligt och existentiella behov hos patientgrupper och deras närstående.

Bidraget till andlig vård inom sjukvården

Huvuddelen av bidraget till den andliga vården i sjukvården fördelas som kostnadsbidrag till tjänster. Inom den del av Sjukhuskyrkan som de bidragsberättigade samfunden ansvarar för har bidraget möjliggjort anställning av 57 lokala sjukhuspastorer/präster/diakoner och ordenssystrar. Den muslimska delen innefattade vid året utgång 8 koordinatörstjänster på 25 % av heltid och tre sjukhusimamtjänster på halvtid. Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd ansvarar för två koordinatörstjänster med en sysselsättningsgrad på 40 % för vardera tjänsten. Ett visst samordningsbidrag utgår till de trossamfund/råd som har ett samordnande ansvar för medarbetare och verksamhet inom den andliga vården i sjukvården.

II:11:3 Projektbidrag

Anslaget för projektbidrag har fördelats enligt följande:

Lokalbidrag	23.000.000 kr
Etableringsbidrag	1.350.000 kr
Särskilt utbildningsbidrag	300.000 kr
Summa	24.650.000 kr

Anslaget för projektbidrag har kunnat utbetalas enligt följande:

Lokalbidrag	21.297.919 kr
Etableringsbidrag	1.495.000 kr
Särskilt utbildningsbidrag	230.000 kr
Summa	23.022.919 kr

II:11:3:1 Lokalbidrag

Under år 2016 utlyste nämnden inte medel till bidrag för genomgripande upprustning, byggnation eller anskaffning av lokal, ej heller till anpassningsbidrag. Orsaken var att ett stort antal goda ansökningar från år 2015 blev bordlagda, oftast på grund av att inte tillräckligt med medel fanns att bevilja under 2015. Under 2015 tillkom en ny typ av lokalbidrag nämligen bidrag till säkerhetshöjande åtgärder. Bidrag till säkerhetshöjande åtgärder utlystes två gånger under år 2016. Vid vårutlysningen kunde även visst bidrag sökas för säkerhetspersonal för enstaka tillfällen.

I anslaget för projektbidrag har under ett antal år endast kunnat rymmas bidrag till anpassning av gudstjänstlokaler för personer med funktionsnedsättning. Under år 2013 och 2014 stärktes bidraget och har därför också kunnat rymma bidrag till viss byggnation och anskaffning.

I regleringsbrevet för 2016 står att minst 23.000.000 kr skall användas för projektbidrag. Av dessa ska minst 10.000.000 användas för säkerhetshöjande åtgärder. I ändring av regleringsbrev 2016-11-24 (Ku2016/02631/D) ändrades skrivningen enligt lydelsen: "Av Projektbidraget får 8.000.000 gå till säkerhetshöjande åtgärder". Av medlen kan högst 700.000 kr användas till utbildningsinsatser för trossamfundens säkerhetsarbete.

Av nämnden beslutad fördelning av lokalbidrag samt bidrag till anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning samt till säkerhetshöjande åtgärder och säkerhetspersonal

Trossamfund	Bidrag till lokaler	Bidrag till anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning	Bidrag till säkerhetshöjande åtgärder	Bidrag till säkerhetspersonal	Beviljat bidrag	Var av till säkerhetshöjande åtgärder*	Beviljat bidrag
	År 2016	År 2016	År 2016	År 2016	År 2015	År 2015	År 2014
Frälsningsarmén					219.687		310.000
Evangeliska Frikyrkan					1.293.878		340.500
Equmeniakyrkan	233.294	356.000			1.582.881		2.784.800
Pingströrelsen	2.411.950	241.662			713.318		3.013.903
Adventistsamfundet							-
Sv Alliansmissionen	725.000	200.000			107.375		735.000
Gemensamma församl	1.466.200	300.000			18.750		708.800
ELM-Bibeltrogna vänner							55.000
Ev Fosterlands-Stiftelsen	750.000	200.000			152.356	152.356	368.600
Norska evang-luth kyrk							-
Dansk Kirke							-
Estniska evang-luth kyrk							108.625
Grekisk orto kyrkan			400.000		200.000		
Romersk-Katolska kyrkan	2.000.000				3.236.103	200.000	100.000
Makedoniska ortodoxa kyrkan					390.000	390.000	-
Armeniska kyrk			400.000		1.620.000		
Rumänska ortodoxa kyrkan					420.000		-
Serbisk ortodoxa kyrkan	123.438				400.680	200.000	118.900
Syrisk ortodoxa kyrkan	2.084.565		883.568		922.180	502.180	486.000
Österns assyriska kyrka			34.500				-
Koptisk ortodoxa kyrkan			653.875		146.125	146.125	-
Etiopiska ortodoxa kyrk							-
Judiska församlingar		100.000	839.452	1.200.000	2.044.480	1.891.480	-
Mandeiska Sabe. samf.					2.476.253	433.400	-
Förenade Islamiska församl	1.387.500		152.708		942.925	942.925	356.000
Isl Kulturcenter Unionen			4.093.000		385.796	200.000	1.000.000
Sv Muslimska Förbund			539.346		555.020	520.895	-
Islamiska Shia-Samfunden			104.525		400.000	400.000	-
Bosniska isl samfundet					2.956.713	496.713	-
Sv. Islamiska förs.			200.000		600.000	600.000	
Sveriges Buddhistiska Samråd			160.625		200.000	200.000	-
Totalt	11.181.947	1.397.662	8.461.599	1.200.000	21.984.520	7.276.074	10.486.128

*Bidraget utlystes för första gången år 2015.

Utbetalning av lokalbidrag

Enligt SST:s tillämpningsföreskrifter betalas lokalbidrag ut dels efter att projektet påbörjats och kostnaderna uppgått till 80% av bidraget, dels efter en slutredovisning. Det kan alltså gå en lång tid mellan bidragsbeslutet och utbetalning av bidrag. Fördelningen vad gäller utbetalningen av bidrag före- eller efter sekelskiftet är inte längre relevant.

I regleringsbrevet för 2016 står att minst 23.000.000 kr skall användas för projektbidrag. Av dessa ska minst 10.000.000 användas för säkerhetskostnader. I ändring av regleringsbrev 2016-11-24 (Ku2016/02631/D) ändrades skrivningen enligt lydelsen: ”Av Projektbidraget får 8.000.000 gå till säkerhetskostnader”. Av medlen kan högst 700.000 kr användas till utbildningsinsatser för trossamfundens säkerhetsarbete.

<i>Trossamfund</i>	<i>Bidrag till lokaler</i>	<i>Bidrag till anpassning av lokaler f. personer med funkt.</i>	<i>Bidrag till säkerhets-höjande åtgärder samt vakt</i>	<i>Utbetalade bidrag</i>	<i>Var av bidrag till säkerhets-höjande åtgärder</i>	<i>Utbetalade bidrag</i>
	<i>År 2016</i>	<i>År 2016</i>	<i>År 2016</i>	<i>År 2015</i>	<i>År 2015</i>	<i>År 2014</i>
Frälsningsarmén		200.000		342.000		42.000
Evangeliska Frikyrkan	52.570	112.424		1.261.278		1.315.000
Pingströrelsen	2.584.000	322.000		713.888		4.736.503
Sv Alliansmissionen	725.000	200.000		38.400		768.600
Equmeniakyrkan	375.794	1.061.850		2.033.696		1.830.228
Gemensamma församl	1.172.960	178.750		120.000		862.800
ELM-Bibeltrogna vänner						55.000
Ev Fosterlands-Stiftelsen	750.000	200.000	152.356	69.800		318.800
Sjundedags adv.				25.000		
Armeniska ap kyrkan			320.000	1.620.000		
Estniska Ev-luth kyrkan				108.625		
Rom-Katolska kyrkan	2.264.000	25.000		2.845.453		100.000
Grekisk ortodoxa kyrk		200.000	320.000			
Koptisk ortodoxa kyrk			669.225			
Makedoniska ortodoxa kyrkan	16.800		190.000	200.000	200.000	161.400
Rumänska ortodoxa kyrkan				420.000		26.000
Serbisk ortodoxa kyrkan	123.438		40.000	360.680	160.000	207.100
Syrisk ortodoxa kyrkan	2.000.000			220.000		1.366.000
Syrisk ort ställföretr			710.500	620.000		
Danska kyrkan		100.000				
Judiska förs. centralråd	15.000	100.000	1.373.742	270.000	200.000	100.000
Förenade Islamiska församl			633.525	287.520	287.520	356.000
Isl Kulturcenter Unionen	185.796		1.574.400	160.000	160.000	1.032.000
Sv Muslimska Förbund			553.125	171.753	137.628	-
Islamiska Shia-Samfunden			200.000	200.000	200.000	180.600
Bosniska isl samfundet	368.000		296.713	2.094.000		68.800
Sv. Islamiska förs.			40.000	320.000	320.000	
Sveriges Buddhistiska		20.000	40.000	240.000	160.000	

<i>Trossamfund</i>	<i>Bidrag till lokaler</i>	<i>Bidrag till anpassning av lokaler f. personer med funkt.</i>	<i>Bidrag till säkerhets-höjande åtgärder samt vakt</i>	<i>Utbetalade bidrag</i>	<i>Var av bidrag till säkerhets-höjande åtgärder</i>	<i>Utbetalade bidrag</i>
	<i>År 2016</i>	<i>År 2016</i>	<i>År 2016</i>	<i>År 2015</i>	<i>År 2015</i>	<i>År 2014</i>
Mandeeiska Sabeis.tro			386.720	2.042.853		
Totalt bidrag till trossamfund			7.500.306	16.784.946	1.825.148	13.526.831
Säkerhetsutbildning			444.231	199.661	199.661	
Arvode för byggkonsult för expertbedömning av ansökningar						63.300
Totalt utbetalt	10.633.358	2.720.024	7.944.537	16.984.607	2.024.809	13.590.131

Utestående åtaganden

I Regleringsbrev 2016-11-24 (Ku2016/01622/LS (delvis)), finansiella villkor 4.3.5. ges beställningsbemyndigande för utgiftsområde 17, anslag 9:2. Utestående skuld för bidragstypen för år 2017 är:

	Utestående åtaganden
Projektbidragstyp	
<i>Lokalbidrag</i>	
Byggnation	3.106.355
Anpass. f pers m funkt.neds	1.244.230
Säkerhetshöjande åtgärd.	7.111.352
Säkerhetspersonal	600.000
Totalt utestående år 2017	12.061.937

II:11:3:2 Etableringsbidrag

SST har avsatt 1.350.000 kr av anslaget 2016 för etableringsbidrag. Som en konsekvens av den ökade flyktingströmmen som kommit till Sverige under senare år har fler församlingar etablerats i en del trossamfund än vad som kunde förutspåa. Av 57 godkända ansökningar tilldelades 45 församlingar bidrag.

Beviljade etableringsbidrag

Trossamfund	Beviljat bidrag	Antal projekt sökta	Beviljat bidrag	Antal projekt sökta	Beviljat bidrag	Antal projekt sökta
	År 2016	År 2016	År 2015	År 2015	År 2014	År 2014
Evangeliska Frikyrkan	-	-	90.000	7	60.000	2
Pingströrelsen	30.000	1	30.000	1	30.000	1
Sv Alliansmissionen	30.000	1	30.000	2	20.000	1
Norska kyrkan	-	-	-	-	0	1
Grekisk ort kyrkan	-	-	-	1		
Romersk-katolska kyrkan	-	2		1	0	1
Makedonska ortodoxa kyrk	-	-	-	1	0	1
Rumänska ortodoxa kyrkan	30.000	1		-	50.000	1
Ryska ortodoxa kyrkan	-	-	-	1	30.000	1
Ryska ortod. Moskva patr	-	-	30.000	3	60.000	2
Etiopiska ortodoxa kyrkan	-	-	-	1	30.000	1
Eritreanska ortodoxa kyrkan	180.000	6	-	-	-	-
Koptisk ortodoxa kyrkan	120.000	4	-	-	90.000	5
Antiokiska ortodoxa kyrk	30.000	1	30.000	2	50.000	2
Serbisk ortodoxa kyrk	-	-	-	1	0	1
Förenade Islamiska församl	150.000	5	120.000	6	180.000	9
Isl Kulturcenter Unionen	180.000	9	120.000	5	60.000	4
Sveriges Muslimska Förbund	60.000	4	-	-	90.000	3
Svenska Islamiska församl	90.000	4	120.000	4	120.000	5
Islamiska Shia-Samfunden	300.000	13	240.000	10	210.000	7
Sveriges Buddh. Sam.råd	150.000	5	96.000	5	120.000	8
Mandeiska Sabeiska samf.	-	-	310.000	15	310.000	13
Totalt	1.350.000	56	1.216.000	66	1.510.000	69
<i>Ej godkända+försent inkomna</i>		1				

Utbetalning av etableringsbidrag

Enligt SST:s tillämpningsföreskrifter betalas etableringsbidrag ut efter redovisning av havda kostnader för projektet. Det kan därför vara så att ett etableringsbidrag beviljas men helt eller delvis betalas ut under ett kommande budgetår. Det utbetalade beloppet överskrider det budgeterade för posten. Som en konsekvens av den ökade flyktingströmmen som kommit till Sverige under senare år har fler församlingar etableras i vissa trossamfund än vad som kunde ha beräknats. Nämnden har därför låtit disponera en något högre summa inom projektbidraget än från början budgeterat.

<i>Trossamfund</i>	<i>Utbetalade bidrag</i>	<i>Utbetalade bidrag</i>	<i>Utbetalade bidrag</i>
	<i>År 2016</i>	<i>År 2015</i>	<i>År 2014</i>
Evangeliska Frikyrkan	-	120.000	60.000
Pingströrelsen	30.000	30.000	30.000
Sv Alliansmissionen	30.000	50.000	20.000
Grekisk ortodoxa kyrkan	30.000	-	-
Rumänska ortodoxa kyrkan	80.000	-	50.000
Ryska ortodoxa kyrkan	-	30.000	30.000
Ryska ortod. Moskva patr	-	29.352	60.000
Etiopiska ortodoxa kyrkan	-	30.000	11.952
Eritreanska ortodoxa kyrkan	180.000	-	-
Koptisk ortodoxa kyrkan	120.000	-	120.000
Antiokiska ortodoxa kyrk	30.000	60.000	50.000
Förenade Islamiska församl	160.000	120.000	120.000
Isl Kulturcenter Unionen	180.000	120.000	30.000
Sveriges Muslimska Förbund	90.000	-	60.000
Svenska Islamiska församl	90.000	120.000	120.000
Islamiska Shia-Samfunden	345.000	157.000	188.000
Sveriges Buddh. Sam.råd	120.000	132.000	66.000
Mandeiska Sabeiska samf.	10.000	275.000	430.000
Totalt	1.495.000	1.273.352	1.445.952

Utestående åtaganden

I Regleringsbrev 2016-11-24 (Ku2016/01622/LS (delvis)), finansiella villkor 4.3.5. ges beställningsbemyndigande för utgiftsområde 17, anslag 9:2. I november år 2016 beviljades bidragen för år 2017. Summan 2.040.000 kr av utestående åtagande angår därför bidrag för år 2017. Utestående sammanlagda åtaganden för bidragstypen för år 2017 är därför:

	Utestående åtaganden
Projektbidragstyp	
<i>Etableringsbidrag</i>	227.696
<i>Etableringsbidrag för utb år 2017</i>	2.040.000
Totalt utestående år 2017	2.267.696

II:11:3:3 Särskilt utbildningsbidrag

SST har avsatt **230.000 kr** för särskilt utbildningsbidrag av anslaget för 2016.
24 stycken ansökningar inkom.

Fördelning av särskilt utbildningsbidrag

<i>Trossamfund</i>	<i>Beviljat bidrag</i>	<i>Antal bidrag</i>	<i>Beviljat bidrag</i>	<i>Antal bidrag</i>	<i>Beviljat bidrag</i>	<i>Antal bidrag</i>
	<i>År 2016</i>	<i>År 2016</i>	<i>År 2015</i>	<i>År 2015</i>	<i>År 2014</i>	<i>År 2014</i>
Syrisk ortodoxa ställfö.	-	-	-	-	20.000	2
Judiska centralrådet	-	-	-	-	10.000	1
Förenade Islamiska församl	10.000	1	10.000	1	20.000	2
Sveriges Muslimska Förbund	30.000	3	20.000	2	60.000	6
Isl Kulturcenter Unionen	130.000	13	110.000	11	100.000	10
Bosniska Islamiska Samf	-	-	-	-	20.000	2
Islamiska Shia-Samfunden	60.000	6	25.000	3	10.000	1
Totalt	230.000	23	165.000	17	240.000	24

Enligt SST:s tillämpningsföreskrifter betalas det särskilda utbildningsbidraget ut efter redovisning av havda kostnader. Det kan alltså gå en viss tid mellan bidragsbeslut och utbetalning av bidrag.

Utbetalning av särskilt utbildningsbidrag

<i>Trossamfund</i>	<i>Utbetalade bidrag</i>	<i>Utbetalade bidrag</i>	<i>Utbetalade bidrag</i>
	<i>År 2016</i>	<i>År 2015</i>	<i>År 2014</i>
Judiska centralrådet	-	-	10.000
Förenade Islamiska församl	10.000	10.000	-
Sveriges Muslimska Förbund	30.000	20.000	50.000
ISS	60.000	25.000	10.000
Isl Kulturcenter Unionen	130.000	110.000	100.000
Bosniska Islamiska Samf	-	-	20.000
Totalt	230.000	165.000	190.000

Utestående åtaganden

I Regleringsbrev 2016-11-24 (Ku2016/01622/LS (delvis)), finansiella villkor 4.3.5. ges beställningsbemyndigande för utgiftsområde 17, anslag 9:2. Utestående skuld för bidragstypen för år 2017 är:

	Utestående åtaganden
Projektbidragstyp	
<i>Särskilt utbildningsbidrag</i>	10.000
Totalt utestående 2017	10.000

II:12 Bidrag till arbete med flyktingar

Angående de extra medel till arbete med flyktingar som regeringen anslog 2015-12-11 lämnade SST in en delredovisning 2016-05-15. Delredovisningen visade att merparten av de extra pengarna redan var fördelade till lokalt och regionalt arbete. De extra medlen hade redan under våren 2016 nått 342 lokala församlingar och grupper. Den verksamhet som skett lokalt och regionalt har motsvarat regeringens intentioner.

För att lyfta fram och visa på det viktiga arbete och nödvändiga bidrag som trossamfunden gjort och framgent gör när det gäller flyktingarbetet gav SST i uppdrag till journalisten Tove Palén att tillsammans med SST:s kansli ta fram en reportagebok med exempel från olika församlingar i Sverige på hur arbetet bedrivits, *Trossamfunden och flyktingarna - en reportagebok om trossamfundens verksamhet för nyanlända och flyktingar*. Boken har finansierats genom det särskilda administrativa bidrag SST fick på 250.000 kr för att förmedla detta extra bidrag. Boken publiceras i månadsskiftet januari/februari 2017.

SST skulle enligt regleringsbrev 2016-11-24 utan rekvisition och senast 15 december betala ut 2 500.000 kr till ett urval av statsbidragsberättigade trossamfund för att stärka samfundens kapacitet i pågående insatser för asylsökande och arbetet med etablering av nyanlända i den rådande flyktingsituationen. Utbetalningarna gjordes 15 december 2016. Till detta får SST använda 150.000 kr till administrativa kostnader vilket är ett anslagssparande på år 2017.

Trossamfund	Utbetalade bidrag
	År 2016
Frälsningsarmén	300.000
Equmeniakyrkan	450.000
Evangeliska Frikyrkan	300.000
Pingströrelsen	450.000
Sv. Alliansmissionen	200.000
Ev. Fosterlandsstiftelsen	200.000
Rom-Katolska kyrkan	400.000
Sveriges Buddhistiska Sam.	100.000
Eritreanska ort. kyrkan	100.000
Summa	2.500.000

II:13 Förvaltningskostnader

Under senare år har SST:s verksamhet och uppdrag utvecklats från att till stor del varit bidragsgivning till att idag ha en större bredd och flera särskilda regeringsuppdrag. Detta beskrivs på ett utmärkt sätt i Statskontorets rapport 2015 "Ändamålsenlig organisering – Om ledningsformen för Nämnden för statligt stöd till trossamfund". Därför kan SST:s verksamhet inte längre knytas till separata bidrag utan förvaltningskostnaden täcker idag hela bredden av SST:s uppgifter och därutöver de särskilda regeringsuppdrag som SST haft under året. Till detta kommer att i dialogen med trossamfunden kring statsbidraget så behandlas sällan ett bidrag i sänder utan alla tillämpliga bidrag diskuteras vid enskilda möten eller sammanträden. Kansliet är också så organiserat att många av myndighetens uppgifter kan vid behov behandlas integrerat med varandra. Myndighetens expertroll gentemot regeringskansliet och andra myndigheter har fortsatt att utvecklas. Behovet av att stödja nyetablerade trossamfund i deras relation till staten och olika samhällsfunktioner har ökat. Detta sammantaget gör att det inte längre går att redovisa förvaltningskostnaderna knutna till myndighetens bidragsgivning.

Kostnaden för SST:s förvaltning uppgår till 9.850.487,29 kr. Detta innebär ett anslagssparande på 258.363,75 kr.

Kompetensförsörjning

Målet för SST:s kompetensförsörjning är att medarbetarna ska få relevant kompetensutveckling och när medel ställs till förfogande utöka kansliet för att möta det utökade uppdrag och de särskilda uppdrag som myndigheten får. Antal årsarbetskrafter har under året varit 8.6 fördelat på 10 personer, varav två varit visstidsanställda och en person har varit föräldraledig under slutet av hösten. Under åren har myndigheten valt att, i genomförandet av särskilda regeringsuppdrag och även i ordinarie verksamhet, utveckla samverkan med fler organisationer i civilsamhället och därigenom också inom ramen för denna samverkan köpt tjänster. Detta har inneburit ett effektivt utnyttjande av förvaltningsanslaget. Flera anställda har under året deltagit i individuell fortbildning såsom t ex studier i juridik, arkivkurser, kurser angående olika trossamfund och samfundslivet utveckling i Sverige och deltagande i forskarseminarier. Under hösten gjorde kansliet en gemensam fortbildningsresa till USA, se sid 23.

Sammantaget strävar myndigheten efter en balans mellan egen kompetens och kompetens hos samverkanspartners. Balans mellan egen grundfortbildning och utveckling av var och ens specialistkompetens. Balans i fortbildning hos enskilda medarbetare och när det gäller synergieffekter hos medarbetarteamet som kollektiv.

III Finansiell redovisning

III:1 RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		11 353	9 003
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	139	44
Intäkter av bidrag	2	1 151	1 420
Summa		12 643	10 467
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-6 592	-6 044
Kostnader för lokaler		-715	-792
Övriga driftkostnader	4	-5 325	-3 624
Finansiella kostnader	5	-6	-2
Avskrivningar och nedskrivningar		-5	-5
Summa		-12 643	-10 467
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		88 822	91 784
Lämnade bidrag	6	-88 822	-91 784
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

III:2 BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	7	2	7
Summa		2	7
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	8	105	86
Övriga kortfristiga fordringar	9	1	0
Summa		106	86
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	10	185	175
Summa		185	175
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	11	-170	-268
Summa		-170	-268
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		1 211	816
Summa		1 211	816
SUMMA TILLGÅNGAR		1 333	818
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	12	0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
Summa		0	0
Avsättningar			
Övriga avsättningar	13	23	11
Summa		23	11
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	14	2	7
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	15	132	159
Leverantörsskulder		328	29
Övriga kortfristiga skulder	16	127	101
Summa		589	297
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	17	672	509
Oförbrukade bidrag	18	49	0
Summa		721	509
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 333	818

III:3 ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Omdispo- nerade anslags- belopp	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp	
Not								
Uo 1 6:1 Ramanslag Allmänna val och demokrati ap. 28 Värna demokratin – SST (ram)	19	0	800	0	0	800	-800	0
Uo 17 9:1 Ramanslag ap.1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund (ram)	20	272	9 837	0	0	10 109	-9 850	258
Uo 17 9:2 Ramanslag ap.1 Stöd till trossamfund (ram)	21	10 463	91 894	-3 175	-7 789	91 394	-86 774	4 620
Uo 17 13:6 Ramanslag Insattser för den ideella sektorn ap.3 Arbetet med flyktingfrågan (ram)	22	250	0	2 650	0	2 900	-2 750	150
Summa		10 985	102 531	-525	-7 789	105 203	-100 175	5 028

III:4 BESTÄLLNINGSBEMYNDIGANDE

Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen

Anslag/ Anslagsbenämning (tkr)	Not	Tilldelat bemyndigande	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2017	2018	2019	2020
Uo 17 9:2 Ramanslag							
ap.1 Stöd till trossamfund	23	46 000	14 340	14 340	0	-	-
Summa		46 000	14 340	14 340	0	-	-

III:5 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Upplysningar av väsentlig betydelse

Beställningsbemyndigande

Myndigheten har under året fått ett beställningsbemyndigande för anslaget 9:2.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 23 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och sker från den månad tillgången tas i bruk. Bärbara datorer liksom mobiltelefoner och läsplattor kostnadsförs direkt.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Datorer och kringutrustning
5 år	Maskiner och andra tekniska anläggningar Bilar och andra transportmedel
7 år	Inredningsinventarier Övriga inventarier

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

Nämndledamöter / andra styrelseuppdrag

	<u>Ersättning</u>
Olle Alkholm (L)	20
Helén Friberg (S)	0
Thomas Bab (L) BAB Kommunikation AB	4
Agneta Condén-Knutsson (S)	0
Lars-Gunnar Jonsson (L)	3
Cathrine Nygren (S)	1
Helena Hummaste (L) Granhedgårdens AB Eventeq AB	2
Mustafa Setkic (S)	2
Toader Doroftei (L)	6
Berjouhi Wartanian (S)	1
Trudy Fredriksson (L)	6
Arhimat Alkhamas (S)	0
Annika Wahlund Gunnarsson (L)	4
Christer Blomberg (S)	0
Staffan Livehed (L)	4
Helena Darcy (S)	0

Madeleine Hansson (L) Pingst Förvaltning AB	3
Peter Lindskog (S)	0

Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag

	Lön
Generalsekreterare Åke Göransson	912
Styrelseledamot	
Inga förmåner	

Anställdas sjukfrånvaro

Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro lämnas inte eftersom medeltalet av antalet anställda vid myndigheten de två senaste räkenskapsåren inte har överstigit tio personer.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

	2016	2015
Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Intäkter av konsultuppdrag enl § 4	139	44
Summa	139	44
Not 2 Intäkter av bidrag		
Bidrag från statliga myndigheter	1 151	1 420
Summa	1 151	1 420
Not 3 Kostnader för personal		
Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	4 186	3 929
<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	148	122
Sociala avgifter	2 084	1 873
Övriga kostnader för personal	322	242
Summa	6 592	6 044
Not 4 Övriga driftkostnader		
Resor, representation, information	1 223	634
Köp av varor	117	87
Köp av tjänster	3 985	2 903
Summa	5 325	3 624
Ökade driftkostnader jämfört med motsvarande period föregående år beror bl.a. på myndighetens ökade satsning på kompetensutveckling och dess medverkan i fler seminarier och konferenser under året vilka har genererat höga resekostnader. Utöver detta har nämnden även haft mer kostnader i tryckning av böcker, konsulttjänster för genomförande av regeringsuppdrag samt anordnande av kurser för kompetensutveckling för trossamfundsledare i syfte att stärka det interreligiösa arbetet.		
Not 5 Finansiella kostnader		
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	6	2
Summa	6	2
Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		
Not 6 Lämnade bidrag		
Bidrag, organisation och verksamhet	65 223	64 986
Investering, lokalbidrag	20 854	16 785
Eget anordnande av kurser för bidragsmottagare	245	13
Flyktingarbete	2 500	10 000
Summa	88 822	91 784

Balansräkning

	2016-12-31	2015-12-31
Not 7 Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	51	51
Summa anskaffningsvärde	51	51
Ingående ackumulerade avskrivningar	-44	-39
Årets avskrivningar	-5	-5
Summa ackumulerade avskrivningar	-49	-44
Utgående bokfört värde	2	7
Not 8 Fordringar hos andra myndigheter		
Fordran ingående mervärdesskatt	105	86
Summa	105	86
Not 9 Övriga kortfristiga fordringar		
Fordringar hos anställda	1	0
Summa	1	0
Not 10 Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	153	152
Övriga förutbetalda kostnader	31	23
Summa	185	175
Not 11 Avräkning med statsverket		
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	49	431
Redovisat mot anslag	90 324	91 740
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-90 271	-92 122
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	103	49
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-271	424
Redovisat mot anslag	9 850	9 047
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-9 837	-9 742
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-258	-271
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	-46	1 353
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	3 485	53
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-93 725	-93 574
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	90 271	92 122
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	-14	-46

	2016-12-31	2015-12-31
Summa Avräkning med statsverket	-170	-268
Not 12 Myndighetskapital		
Myndighetskapital saknas och därför redovisas inte någon specifikationstabell.		
Not 13 Övriga avsättningar		
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	11	0
Årets förändring	12	11
Utgående balans	23	11
Not 14 Lån i Riksgäldskontoret		
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	7	12
Årets amorteringar	-5	-5
Utgående balans	2	7
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	26	75
Not 15 Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
Arbetsgivaravgifter	116	105
Leverantörsskulder andra myndigheter	16	55
Summa	132	159
Not 16 Övriga kortfristiga skulder		
Personalens källskatt	117	101
Övriga kortfristiga skulder till personalen	10	0
Summa	127	101
Not 17 Upplupna kostnader		
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	322	275
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	32	14
Övriga upplupna kostnader	317	221
Summa	672	509
Övriga upplupna kostnader har i jämförelse med föregående år ökat delvis på grund av att de bokförda revisionskostnaderna ökat.		
Not 18 Oförbrukade bidrag		
Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	49	0
Summa	49	0

varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:

inom tre månader	0	0
mer än tre månader till ett år	49	0
mer än ett år till tre år	0	0
mer än tre år	0	0
Summa	49	0

Anslagsredovisning

Not 19 Uo 1 6:1 ap. 28

Värna demokratin - SST (ram)

Nämnden får enligt sitt regleringsbrev disponera 800 tkr innevarande år för att skapa en utvidgad och fördjupad dialog med trossamfunden i syfte att stimulera arbetet med demokrati och demokratisk medvetenhet. Medlen får även användas för dialog med de trossamfund som vill utveckla sitt arbete för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism genom att stimulera dessa samfunds stöd till ungdomar, föräldrar och anhöriga. Villkoren har uppfyllts.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 20 Uo 17 9:1 ap.1

Nämnden för statligt stöd till trossamfund (ram)

Enligt regleringsbrevet disponerar nämnden en anslagskredit på 295 tkr. Anslagskrediten har inte utnyttjats under året.

Nämnden får disponera hela det ingående överföringsbeloppet då detta understiger 3% av föregående års tilldelning 9 742 tkr enligt regleringsbrevet.

Anslaget är räntebärande.

Not 21 Uo 17 9:2 ap.1

Stöd till trossamfund (ram)

Enligt regleringsbrevet disponerar nämnden en anslagskredit på 2 757 tkr. Anslagskrediten har inte utnyttjats under året.

Nämnden får disponera 2 675 tkr av det ingående överföringsbeloppet, d.v.s. 3% av föregående års tilldelning 89 161 tkr enligt regleringsbrevet.

Nämnden får enligt regleringsbrev högst betala ut 25, 50 respektive 75 procent före den 1 april, den 1 juli respektive den 1 oktober 2016. Vidare ska minst 10 000 tkr användas för verksamhetsbidrag och minst 23 000 tkr för projektbidrag. Av projektbidraget får 8 000 tkr gå till säkerhetshöjande åtgärder. Av dessa får myndigheten högst använda 700 tkr till utbildningsinsatser för trossamfunden i syfte att höja den generella säkerhetsnivån bland de bidragsberättigade trossamfunden. I förordningen (1999:974) om statsbidrag till trossamfund anges till vilka ändamål verksamhetsbidrag och projektbidrag får beviljas. Villkoren har uppfyllts.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 22 Uo 17 13:6 ap. 3

Arbetet med flyktingfrågan (ram)

Nämnden ska enligt sitt regleringsbrev utan rekvisition och före årsskiftet betala ut 2 500 tkr till ett urval av statsbidragsberättigade trossamfund. Detta för att möjliggöra en snabb förstärkning av organisationernas pågående arbete riktade till asylsökande och för nyanländas etablering. Villkoren har uppfyllts.

Enligt regleringsbrevet får nämnden använda högst 250 tkr för administrativa kostnader inom ramen av uppdraget. Villkoren har uppfyllts.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 23 Uo 17 9:2 ap.1

Bemyndiganden för Stöd till trossamfund

Bemyndigandet gavs från 1 juli 2016. Utav de bidrag inom projekt bidraget som utlystes år 2016 inföll sista ansökningsdag den sista januari 2016. Myndigheten har därför inte till fullo nyttjat bemyndigandet för året.

III:6 SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2016	2015	2014	2013	2012
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	26	75	75	75	75
Utnyttjad	2	7	12	17	23
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	695	695	695	695	695
Maximalt utnyttjad	0	784	970	119	63
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	2	8	11
Räntekostnader	6	2	0	1	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Avgiftsintäkter	139	44	0	0	0
Anslagskredit					
Beviljad					
Uo 17 9:1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund	295	292	616	209	208
Utnyttjad					
Uo 17 9:1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund	0	0	424	39	0
Beviljad					
Uo 17 9:2 Stöd till trossamfund	2 757	2 465	2 330	2 257	1 807
Utnyttjad					
Uo 17 9:2 Stöd till trossamfund	0	0	0	0	0
Anslag					
Ramanslag					
Anslagssparande					
Uo 17 9:1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund	258	272	0	0	365
Uo 17 9:2 Stöd till trossamfund	4 620	10 463	4 572	3 581	0
Uo 17 13:6 Arbetet med flyktingfrågan	150	250	0	0	0
Bemyndiganden					
Tilldelade	46 000	0	0	0	0
Summa gjorda åtaganden	14 340	0	0	0	0
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	8	8	8	6	5
Medelantalet anställda (st)	9	8	10	7	6
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 579	1 308	1 484	1 289	1 392
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

INTYGANDE

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2017-02-15

Olle Alkholm, ordförande

Thomas Bab

Toader Doroftei

Trudy Fredriksson

Madeleine Hansson

Helena Hummasten

Lars-Gunnar Jonsson

Staffan Livehed

Annika Wahlund Gunnarsson

/Åke Göransson

Bilaga:

- Sammanställning av utbetalda statsbidrag år 2016

Bilaga 1

Utbetalda statsbidrag år 2016

Församlingar inom:	Organisationsbidrag	Projektbidrag	Projektbidrag	Projektbidrag	Projektbidrag	Flyktingarbete
		<i>Lokalbidrag (byggnation samt anpassning för funktion.)</i>	<i>Säkerhetshöjande åtgärder samt säk.vakt.</i>	<i>Etableringsbidrag</i>	<i>Särskilt utbildningsbidrag</i>	<i>Enl. 13.6 Insatser för ideella sektorn ut 17</i>
Alevitiska Riksförbundet	261.058					
Frälsningsarmén	980.247	200.000				300.000
Equmeniakyrkan	9.611.553	1.437.644				450.000
Evangeliska Frikyrk	3.507.469	164.994				300.000
Pingströrelsen	8.105.171	2.906.000		30.000		450.000
Sjundedags Adv.samf	272.970					
Sv Alliansmissionen	1.512.978	925.000		30.000		200.000
ELM-Bibeltr. Vänner	19.500					
Ev Fosterlands-Stiftelsen	3.155.262	950.000	152.356			200.000
Gemensamma förs		1.351.710				
Estniska Ev-luth kyrkan	330.530					
Lettiska Ev-luth kyrkan	140.954					
Mandeiska Sab. Samf.	558.382		386.720	10.000		
Ungerska Prot kyrkan	275.091					
Danska kyrkan	100.000	100.000				
Norska kyrkan	300.000					
Isländska kyrkan	100.000					
Anglikanska kyrkan	253.411					
Rom-Katolska kyrkan	5.958.609	2.289.000				400.000
OÖKER						
- Antiokiska Grek-ort	46.544			30.000		
- Bulgarisk ort kyrkan	28.605					
- Finska ort kyrkan	104.816					
- Grekisk ort kyrkan	1.002.300	200.000	320.000	30.000		
- Makedonisk ort kyrkan	443.274	16.800	190.000			
- Rumänska ort kyrkan	446.015			80.000		
- Ryska ort kyrkan	117.556					
-Ryska ort Moskva patr	177.220					
- Serbisk ort kyrkan	2.013.346	123.438	40.000			
- Svenska ort prosteriet	159.659					
- Armenisk ap kyrkan	161.263		320.000			
- Eritreanska ort kyrk	183.318			180.000		100.000
- Etiopisk ort kyrkan	215.918					
- Koptisk ort kyrkan	191.353		669.225	120.000		
- Syrisk ort kyrkan (ärkest)	1.671.837	2.000.000				
-Syrisk ort ställföretr	1.423.265		710.500			
- Österns ass kyrka	440.641					
Judiska Centralrådet	636.109	115.000	1.373.742			
<i>Isl Samarbetsrådet</i>						
- Förenade Isl församl	2.067.892		633.525	160.000	10.000	
- Isl kulturcenterun.	1.145.148	185.796	1.574.400	180.000	130.000	
- Sv Muslimska Förb	2.115.743		553.125	90.000	30.000	
- Svenska Isl Församl	818.257		40.000	90.000		
- Isl Shia Samfunden	1.273.743		200.000	345.000	60.000	
- Bosniska Isl. Samf	782.225	368.000	296.713			
Sv Buddh. Samarbetsråd	358.457	20.000	40.000	120.000		100.000
Totalt	53.467.689	13.353.382	7.500.306	1.495.000	230.000	2.500.000
Utbildning/administration			444.231			250.000

Dessutom har följande bidrag utbetalats: **Verksamhetsbidrag**
Bidrag till teologiska institutioner 1.100.000
Andlig vård inom sjukvården 9.177.384